

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Studies

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta
Katedra právních oborů, řízení a ekonomiky

Bakalářská práce

Ovlivňování výplaty příspěvku na péči rodičovským příspěvkem po roce 2007

Vypracovala: Helena Karasová
Vedoucí práce: Ing. Ivan Loukota

České Budějovice 2014

Abstrakt

Téma bakalářské práce se nazývá „Ovlivňování výplaty příspěvku na péči rodičovským příspěvkem po roce 2007“. Oba tyto příspěvky jsou nehmotné sociální dávky, které vyplácí Úřad práce České republiky. Rodičovský příspěvek upravuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře zatímco příspěvek na péči se řídí zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Cílem práce byla analýza legislativních změn u rodičovského příspěvku a příspěvku na péči, souběhu výplat obou příspěvků a jejich vzájemná kolize nebo determinace od roku 2007 do roku 2013 ve městě České Budějovice.

Teoretická část se zabývá vývojem rodičovského příspěvku a historií příspěvku na péči od jejich prvopočátků do konce roku 2013. Byly v ní zachyceny nejdůležitější legislativní změny. Tato část byla vypracována na základě právních předpisů, odborné literatury a odborných internetových zdrojů.

V praktické části byl proveden kvantitativní výzkum, jehož úkolem bylo potvrzení či vyvrácení předem zadaných hypotéz. Jednou z vybraných technik výzkumu byl rozbor dokumentů a v jeho rámci sekundární analýza dat. Použity byly statistiky Úřadu práce České republiky za tehdejší okres České Budějovice a za kontaktní pracoviště České Budějovice dále statistika Českého statistického úřadu. Druhou technikou byl dotazník, který obsahoval 10 otázek. Byl rozdán 7 zaměstnancům Úřadu práce České republiky - kontaktní pracoviště České Budějovice, kteří se starají o příslušnou agendu.

Výsledky práce byly vyhodnoceny a zpracovány pomocí tabulek a grafů. Hypotéza 1: V roce 2011 využilo souběhu příspěvku na péči a rodičovského příspěvku nejvíce klientů, byla potvrzena. Hypotéza 2: Příjemci příspěvků na péči využívají z více jak 90 % možnost pobírání rodičovského příspěvku u dětí mladších 4 let, byla také potvrzena.

Bakalářská práce může posloužit Úřadu práce České republiky jako podkladový materiál pro sociální práci s klientem, případně jako návrhový podklad pro legislativní změny.

Klíčová slova: nehmotné sociální dávky, rodičovský příspěvek, příspěvek na péči, zákon o státní sociální podpoře, zákon o sociálních službách.

Abstract

The subject of the thesis is "Influencing the Payment of Benefits for Parental Care Support after the year 2007". These benefits are intangible social care benefits paid by the Labour Office of the Czech Republic. Parental support is governed by Act No. 117/1995 Coll., on State Social Support, while the maintenance benefit is governed by Act No. 108/2006 Coll., on Social Services.

The goal of the study was the analysis of legislative changes in parental support and maintenance benefits, concurrent distribution of both contributions and their mutual collision or determination from 2007 to 2013 in České Budějovice.

The theoretical part deals with the development of the parental support and the history of maintenance benefits from their introduction to the end of 2013. It captures the most important legislative changes. This section was prepared on the basis of legislation, scientific literature and internet resources.

In the practical part, quantitative research was conducted, the task of which was to confirm or refute the pre-defined hypotheses. One of the selected techniques of the research was the analysis of documents, and in its context, a secondary data analysis. We utilised statistics of the Labour Office of the Czech Republic for the then existing České Budějovice region, and from the current České Budějovice contact office and the Czech Statistical Office. The second technique was a 10-question survey. It was distributed to 7 employees of the Labour Office of the Czech Republic – České Budějovice contact office, who are responsible for the pertinent agenda.

The results were analysed and processed using tables and graphs. Hypothesis 1: In 2011, the concurrent use of maintenance benefits and parental support was confirmed by the majority of clients. Hypothesis 2: More than 90% of maintenance benefit recipients taking advantage of the possibility to obtain parental support for children under 4 years of age was also confirmed.

This thesis can serve the Labour Office of the Czech Republic as a source material for social work with a client, or as the basis of a proposal for legislative change.

Key words: intangible social benefits, parental support, maintenance benefit, Law on State Social Support, Law on Social Services

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 11.8.2014

.....

Helena Karasová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Ing. Ivanu Loukotovi za vstřícnost, podporu a odborné vedení mé bakalářské práce. Zároveň velký dík patří Mgr. Yvoně Pražákové za trpělivost, cenné rady a materiály.

Obsah

Úvod.....	11
1 Současný stav.....	12
1.2 Rodičovský příspěvek.....	12
1.2.1 Vývoj rodičovského příspěvku.....	12
1.2.1.1 Období v letech 1990 - 1994.....	14
1.2.1.2 Rodičovský příspěvek dle zákona o státní sociální podpoře.....	15
1.2.1.3 Rodičovský příspěvek v roce 2007.....	16
1.2.1.4 Rodičovský příspěvek v roce 2008.....	18
1.2.1.5 Rodičovský příspěvek v letech 2009 - 2010.....	19
1.2.1.6 Rodičovský příspěvek v roce 2011.....	20
1.2.1.7 Rodičovský příspěvek v letech 2012 - 2013.....	21
1.3 Příspěvek na péči.....	23
1.3.1 Historie dávky.....	23
1.3.1.1 Zvýšení důchodu pro bezmocnost.....	24
1.3.1.2 Příspěvek při péči o osobu blízkou.....	24
1.3.2 Právní úprava k 1. lednu 2007.....	24
1.3.2.1 Podmínky nároku na příspěvek na péči.....	24
1.3.2.2 Stupně závislosti.....	26
1.3.2.3 Posouzení stupně závislosti.....	27
1.3.2.4 Sociální šetření.....	27
1.3.2.5 Povinnosti žadatele o příspěvek, oprávněné osoby a jiného příjemce..	27
1.3.2.6 Výše příspěvku.....	28
1.3.3 Změny příspěvku na péči v letech 2008 – 2013.....	29
1.3.3.1 Příspěvek na péči pro rok 2008.....	29
1.3.3.2 Příspěvek na péči v letech 2009 – 2010.....	29
1.3.3.3 Příspěvek na péči pro rok 2011.....	31
1.3.3.4 Příspěvek na péči v letech 2012 – 2013.....	31
2 Cíl a hypotézy.....	35
2.1 Cíl práce.....	35

2.2 Hypotézy.....	35
3 Metodika.....	36
3.1 Použitá metodika.....	36
3.2 Charakteristika výzkumných souborů.....	36
4 Výsledky.....	38
4.1 Rodičovský příspěvek.....	38
4.2 Porodnost.....	40
4.3 Příspěvek na péči.....	43
4.4 Souběh rodičovského příspěvku a příspěvku na péči.....	48
4.5 Vyhodnocení dotazníků.....	49
5 Diskuse.....	55
6 Závěr.....	59
7 Seznam použitých zdrojů.....	60
8 Přílohy.....	66

Seznam použitých zkratk

- PnP - příspěvek na péči
- RP - rodičovský příspěvek
- TP - průkaz osoby s těžkým zdravotním postižením
- ZTP - průkaz osoby se zvlášť těžkým zdravotním postižením
- ZTP/P - průkaz osoby se zvlášť těžkým zdravotním postižením s potřebou průvodce
- KoP - kontaktní pracoviště

Úvod

Téma své bakalářské práce jsem si vybrala, abych se dozvěděla nové informace o rodičovském příspěvku, příspěvku na péči a jejich vzájemném souběhu.

Rodičovský příspěvek má za úkol finančně pomoci rodičům, kteří osobně celodenně a řádně pečují o nejmladší dítě v rodině do 4 let věku. Jedná se o jeden z nástrojů, kterým stát zaopatřuje rodiny s dětmi s vidinou zvyšování počtu obyvatelstva.

Příspěvek na péči má pomoci osobám, které jsou závislé na pomoci jiné fyzické osoby z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Je nástrojem pro financování sociálních služeb.

Rodičovský příspěvek se řídí zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře a příspěvek na péči upravuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Cílem bakalářské práce je rozbor legislativních změn u obou těchto dávek a zároveň prozkoumání změn při jejich souběhu od roku 2007 do roku 2013. Rodičovský příspěvek je popsán od jeho samotného vývoje po nejdůležitější legislativní změny, které proběhly do roku 2013. Příspěvek na péči je popsán obdobně.

Souběh rodičovského příspěvku a příspěvku na péči nám ukazuje možnost pobírat tyto příspěvky, pokud se narodí v rodině dítě se zdravotním postižením. Tento souběh byl možný od roku 2007 do roku 2011. Od 1. ledna 2012 došlo k jeho zrušení a následně od 1. prosince 2012 k jeho obnovení.

V praktické části je proveden kvantitativní výzkum, kde jsou zvoleny dvě techniky sběru dat. První je studium dokumentů a v jeho rámci sekundární analýza dat, druhou je dotazník vyplněný 7 zaměstnanci Úřadu práce ČR - KoP České Budějovice.

1 Současný stav

Rodičovský příspěvek je sociální dávka ze systému státní sociální podpory, který je druhým pilířem sociálního zabezpečení v České republice.

Příspěvek na péči je základní dávka poskytována podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Rodičovský příspěvek a příspěvek na péči patří do nepojistných sociálních dávek.

V rámci sociální reformy ke dni 1. lednu 2012 se sjednotil proces výplaty těchto dávkových agend pod jednotný příslušný orgán Úřad práce České republiky, neboť o příspěvku na péči rozhodovaly příslušné obecní úřady obcí s rozšířenou působností (44).

1.2 Rodičovský příspěvek

Rodičovský příspěvek upravuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Rodičovský příspěvek je netestovaná dávka, která je poskytována nezávisle na výši příjmu v rodině a nárok na ni má rodič dítěte (7).

1.2.1 Vývoj rodičovského příspěvku

V Československé socialistické republice byla zavedena zákonem č. 154/1969 Sb., o mateřském příspěvku, historicky nejmladší dávka v mateřství ze systému sociálního zabezpečení tedy mateřský příspěvek. Velmi rychle u této dávky došlo ke zdokonalení právní úpravy, novým zákonem č. 107/1971 Sb., o mateřském příspěvku a zrušení předešlého uvedeného zákona (1).

Mateřský příspěvek se poskytoval ženám, pokud se věnují péči o děti a nemají žádný příjem z pracovní činnosti. Před 1. lednem 1988 ženě náležel mateřský příspěvek na dítě do dvou let věku. Dle zákona č. 50/1987 Sb., o změnách zákona o mateřském příspěvku byl poskytován mateřský příspěvek na dítě do jednoho roku nebo do tří let věku dítěte narozeného po 30. prosinci 1987 (26).

U dítěte do tří let byl vyplácen tento příspěvek při splnění následujících podmínek:

- žena pečuje dosud o další dítě ve věku do ukončení povinné školní docházky či o dítě ve věku do 26 let a probíhá u něj soustavná příprava na budoucí povolání,
- jedná se o invalidní dítě vyžadující stálou péči,
- jedná se o dítě převzaté do trvalé péče,
- jedná se o ženu svobodnou, ovdovělou, rozvedenou či osamělou,
- jedná se o ženu, jejíž manžel se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem anebo předepsaným výcvikem či je v invalidním důchodu a není výdělečně činný (1).

V některých opodstatněných případech se mateřský příspěvek nově poskytoval i muži, jestliže pečoval alespoň o jedno dítě do tří let věku, byl svobodný, ovdovělý nebo rozvedený či osamělý. Muž, který nebyl osamělý, právní úprava umožňovala poskytnutí příspěvku jako fakultativní dávku v případě, že jeho manželka se nemůže o dítě starat z vážných důvodů (pro dlouhodobé onemocnění) (1).

Tabulka 1 Výše mateřského příspěvku

Počet dětí	Výše příspěvku za kalendářní měsíc v Kčs	Výše příspěvku po část měsíce (denní částka) v Kčs
1	600	20
1 + 2 další	800	26
2	900	30
3 a více	1 300	43

Zdroj: § 6 zákona 107/1971 Sb., ve znění pozdějších předpisů (26), vlastní zpracování

1.2.1.1 Období v letech 1990 - 1994

Zákon č. 107/1971 Sb., o mateřském příspěvku, ve znění pozdějších předpisů, byl zrušen a nahrazen zákonem č. 382/1990 Sb., o rodičovském příspěvku. K této změně došlo ze dvou důvodů. Jedním z nich bylo zrovnoprávnění obou rodičů v péči o dítě a druhým důvodem zformulovat variantu k zaměstnání neboli k dávkám v nezaměstnanosti, jelikož asi polovinu nezaměstnaných představovaly ženy s malými dětmi (22).

Nárok na příspěvek měl rodič, když osobně celodenně a řádně pečoval přinejmenším o jedno dítě do tří nebo sedmi let věku dítěte. Podmínkou u dítěte do sedmi let věku bylo dlouhodobě těžké zdravotní postižení vyžadující mimořádnou péči nebo mimořádnou péči zvláště náročnou (35).

Příspěvek se mohl poskytovat rodiči vykonávajícímu zaměstnání ve lhůtě na dvě hodiny denně nebo jeho příjem bez odečtení daně nepřesáhl částku 800 Kčs za měsíc. Dále jde-li o rodiče svobodného, ovdovělého, rozvedeného či osamělého a dítě, o něž pečuje, nenavštěvuje jesle (mateřská škola) či jiné podobné zařízení, ale péči o něj zajišťuje jiná osoba (např. babička) (35).

Výše příspěvku činila v jednotné výši 900 Kčs za kalendářní měsíc a po část měsíce 30 Kčs za kalendářní den (11).

Od 1. dubna 1992 nabyl účinnosti zákon č. 117/1992 Sb., kterým se měnil a doplňoval zákon č. 382/1990 Sb., o rodičovském příspěvku. Změny se týkaly především zvýšení částek - 1 000 Kčs u příjmu rodiče výdělečně činného; jednotná výše příspěvku 1 200 Kčs za kalendářní měsíc a 40 Kčs za kalendářní den (28).

Další obměnou zákona č. 382/1990 Sb., o rodičovském příspěvku bylo nařízení vlády č. 154/1993 Sb., o zvýšení některých sociálních dávek, kdy rodičovský příspěvek se zvýšil o 160 Kč na 1 360 Kč za kalendářní měsíc a po část měsíce o 5 Kč na 45 Kč za kalendářní den (23).

Třetí změnou, která vyšla v platnost dne 1. února 1994 nařízením vlády č. 336/1993 Sb., kterým se zvyšují částky životního minima a některé sociální dávky, došlo ke zvýšení rodičovského příspěvku na 1500 Kč za kalendářní měsíc a po část měsíce na

50 Kč za kalendářní den. Zvýšení výše částky u rodiče výdělečně činného, nesmělo překročit částku 1 800 Kč (24).

Poslední úprava zákona č. 382/1990 Sb. o rodičovském příspěvku byla provedena ke dni 1. října 1994 nařízením vlády č. 143/1994 Sb., o zvýšení rodičovského příspěvku a podpory při narození dítěte. Výše rodičovského příspěvku činila 1 740 Kč za kalendářní měsíc a po část měsíce 58 Kč za kalendářní den (11).

1.2.1.2 Rodičovský příspěvek dle zákona o státní sociální podpoře

Přijetím zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře se začal upravovat rodičovský příspěvek podle znění tohoto zákona, a tudíž zákon č. 382/1990 Sb., o rodičovském příspěvku byl zrušen ke dni 1. října 1995.

Dle tohoto zákona se prodloužil u nároku na poskytování rodičovského příspěvku věk dítěte ze tří na čtyři roky, jestliže rodič osobně celodenně a řádně pečuje alespoň o jedno dítě (29).

Příspěvek nebyl již stanoven jednotnou sazbou za kalendářní měsíc, ale pobíral se ve vyšší součinu částky osobní potřeby rodiče a koeficientu 1.1. Částka osobní potřeby se určovala jako životní minimum dospělé osoby, které činilo 1 680 Kč (40). Z toho vyplývá, že příspěvek činil 1 848 Kč za kalendářní měsíc. Bylo zrušeno poskytování příspěvku jen po část měsíce za kalendářní dny.

Právní forma uvedeného zákona prošla řadou legislativních změn. Nejvýznamněji byl ovlivněn rodičovský příspěvek v roce 2004, kdy se přestal sledovat příjem rodiče, který byl výdělečně činný. Dále k 1. květnu daného roku se uskutečnilo zvýšení koeficientu ze 1,1 na 1,54 při výpočtu rodičovského příspěvku (45).

Rodičovský příspěvek se vypočítával na základě životního minima a koeficientu až do roku 2007 a k jeho zvýšení docházelo změnou životního minima. V tabulce 2 je ukázán vývoj částek životního minima v letech 1996 - 2006.

Tabulka 2 Změny částek životního minima v letech 1996 - 2006

Dospělá osoba	1.1. 1996	1.10. 1996	1.7. 1997	1.4. 1998	1.4. 2000	1.10. 2001	1.1. 2005	1.1. 2006
Výše ŽM v Kč	1 800	1 920	2 020	2 130	2 190	2 320	2 360	2 400
Výše RP v Kč	1 980	2 112	2 222	2 343	2 409	2 552	3 634	3 696

Zdroj: Český statistický úřad (40), vlastní zpracování

1.2.1.3 Rodičovský příspěvek v roce 2007

Od 1. ledna 2007 nabyl účinnosti zákon č. 112/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v kontextu s přijetím zákona o životním a existenčním minimu a dále zákona o pomoci v hmotné nouzi. Tento podstatný zákon zcela změnil výpočet rodičovského příspěvku.

Rodičovský příspěvek byl ustanoven ve výši částky odpovídající 40 % průměrné měsíční mzdy v nepodnikatelské sféře za kalendářní rok, jež o 2 roky předchází danému kalendářnímu roku, kdy se příspěvek poskytuje. Z toho vyplývá, že v roce 2007 se vycházelo z průměrné mzdy z roku 2005, kdy příspěvek od 1. ledna do 31. prosince 2007 se vyplácel v částce 7 582 Kč. (14). Konkrétní údaj o výši průměrné měsíční mzdy vydával Český statistický úřad a částka byla vyhlášena Ministerstvem práce a sociálních věcí sdělením ve Sbírce zákonů (2).

Rodičovský příspěvek náležel také v případě, pokud dítě mladší tří let věku navštěvovalo jesle či jiné podobné zařízení pro děti, maximálně 5 kalendářních dnů v kalendářním měsíci; dítě ve věku 3 let, soustavně dochází do mateřské školy či jiného podobného zařízení na dobu, která nesmí překročit limit 4 hodiny denně; dítě obvykle navštěvuje léčebně rehabilitační zařízení nebo speciální mateřskou školu či jesle orientované na vady zraku, sluchu, řeči a dítě tělesně postižené a mentálně retardované v limitu na 4 hodiny denně; dítě dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené soustavně navštěvuje jesle, mateřskou školu či jiné zařízení

pro děti předškolního věku v limitu na 4 hodiny denně; dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu či jiné zařízení pro děti předškolního věku v limitu na 4 hodiny denně, jestliže oba rodiče mají stupeň zdravotního postižení zraku nebo sluchu na hranici 50% a více (2).

Zásadní změna proběhla při souběhu rodičovského příspěvku a příspěvku na péči, kdy byl zákon o státní sociální podpoře novelizován. Tento zákon pravil: „*Pokud rodiči pobírajícímu rodičovský příspěvek tato dávka náleží z důvodu péče o dítě, kterému náleží příspěvek na péči, tak v kalendářním měsíci, za který náleží příspěvek na péči aspoň po část měsíce, náleží rodičovský příspěvek ve výši poloviny rodičovského příspěvku, nejméně však ve výši rozdílu mezi rodičovským příspěvkem a příspěvkem na péči, je-li příspěvek na péči nižší než polovina rodičovského příspěvku. Vznikne-li nárok na příspěvek na péči za dobu, po kterou rodiči náležel rodičovský příspěvek, vzniká na rodičovském příspěvku za toto období přeplatek ve výši rozdílu mezi rodičovským příspěvkem a jeho výší; obdobně dojde k přeplatku při zvýšení výše příspěvku na péči za dobu, za kterou rodičovský příspěvek náležel ve vyšší výši, než činí polovina rodičovského příspěvku*“ (37).

Ze zmíněného zákona vycházelo následující:

- dítě ve stupni I (lehká závislost) - rodiči byl poskytován příspěvek na péči ve výši 3 000 Kč a zároveň rodičovský příspěvek ve výši 4 582 Kč (tzn. výše poloviny rodičovského příspěvku je nižší než rozdíl mezi rodičovským příspěvkem a příspěvkem na péči), součet činil 7 582 Kč,
- dítě ve stupni II (středně těžká závislost) - rodiči byl poskytován příspěvek na péči ve výši 5 000 Kč a zároveň rodičovský příspěvek ve výši 3 791 Kč (tj. ve výši jeho poloviny), součet činil 8 791 Kč,
- dítě ve stupni III (těžká závislost) - rodiči byl poskytován příspěvek na péči ve výši 9 000 Kč a zároveň rodičovský příspěvek ve výši 3 791 Kč (tj. ve výši jeho poloviny), součet činil 12 791 Kč,
- děti do 7 let věku nezískaly stupeň IV závislosti (2).

Souběh rodičovského příspěvku a příspěvku na péči byl poskytován pouze u dětí do 7 let věku.

1.2.1.4 Rodičovský příspěvek v roce 2008

Na základě novely zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, došlo od 1. ledna 2008 ke změnám ve výši a způsobu čerpání rodičovského příspěvku a zrušení předešlých podmínek nároku na rodičovský příspěvek.

Nově byl nárok na rodičovský příspěvek založen na péči o nejmladší dítě v rodině (včetně dlouhodobě zdravotně postiženého nebo dlouhodobě těžce zdravotně postiženého dítěte do 7 let věku) (21).

Rodičovský příspěvek byl určen ve třech výměrách v pevných měsíčních částkách - zvýšená výměra ve výši 11 400 Kč, základní výměra ve výši 7 600 Kč a snížená výměra ve výši 3 800 Kč. Rodič (matka nebo otec) si směl vybrat čerpání příspěvku po dobu dvou, tří nebo čtyř let. Po této volbě se nemohla vybraná varianta změnit a ani uplatnit zpětně i v případě střídání rodičů (3).

Rychlosti čerpání jsou následující:

- Rychlejší čerpání - zvýšená výměra do dvou let věku dítěte, pokud rodič měl nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo peněžitou pomoc z důvodu porodu či převzetí dítěte do péče ve výši alespoň 380 kalendářních dní a zažádal o toto čerpání do kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž nejmladší dítě dovršilo 22 týdnů života (vícedětný porod 31 týdnů života), celkový rozsah čerpání rodičovského příspěvku činil 216 600 Kč,
- Klasické čerpání - základní výměra do 21 měsíců věku dítěte a dále do tří let věku dítěte v případě, že rodič nemá nárok na zvýšenou výměru, ale vykonal volbu v základní výměře do kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž dítě dovršilo 21 měsíců věku; předpokládá se, že rodič měl nárok na peněžitou pomoc v mateřství, peněžitou pomoc či nemocenské z důvodu porodu nebo převzetí dítěte do péče, celkový rozsah čerpání rodičovského příspěvku činil 235 600 Kč,
- Pomalejší čerpání - základní výměra do 21 měsíců věku dítěte ve výši rodičovského příspěvku 7 600 Kč a dále se postupuje ve snížené výměře do čtyř let věku dítěte ve výši rodičovského příspěvku 3 800 Kč, nebyla-li realizována

volba příspěvku ve zvýšené nebo základní výměře a nevznikl-li nárok na peněžitou pomoc v mateřství, celkový rozsah čerpání rodičovského příspěvku činil 224 200 Kč,

- U zdravotně postiženého dítěte byl poskytován rodičovský příspěvek do 7 let věku dítěte v základní výměře (7 600 Kč) a to po celou dobu nároku na danou dávku i za podmínky, že dítě nebylo nejmladší v rodině (20).

Rodičovský příspěvek u dětí narozených před rokem 2008:

- dítě k 1. lednu 2008 mladší 22 týdnů - rodič si volil tři rychlosti čerpání,
- dítě k 1. lednu 2008 mladší 21 měsíců a starší než 22 týdnů (31 týdnů u vícerčat) - rodič volil mezi klasickým či pomalejším čerpáním,
- dítě k 1. lednu 2008 starší 21 měsíců a mladší 3 let věku - rodič pobíral příspěvek v základní výměře (7 600 Kč) do 3 let věku dítěte a poté ve snížené výměře (3 800 Kč) do 4 let věku dítěte,
- dítě k 1. lednu 2008 starší 3 let - rodič pobíral příspěvek ve snížené výměře (3 800 Kč) do 4 let věku dítěte (52).

U souběhu rodičovského příspěvku a příspěvku na péči v roce 2008 nedošlo k žádné změně.

1.2.1.5 Rodičovský příspěvek v letech 2009 - 2010

Ke dni 1. ledna 2009 nabyl účinnosti zákon č. 414/2008 Sb., jímž se pozměnil zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Tato obměna spočívala v rozšíření podmínek nároku na rodičovský příspěvek pro rodiče dětí se zdravotním postižením. Dále se změnila působnost hlavního města Prahy, která přešla od 1. ledna 2009 na úřad práce. Odvolacím orgánem Úřadu práce hlavního města Prahy byl nadále Magistrát hlavního města Prahy (4).

Rodičovský příspěvek u dětí se zdravotním postižením se poskytoval ve třech variantách. První varianta se prováděla v základní výměře (7 600 Kč) jestliže se zjistilo, že je dítě dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené

ve věku do 7 let. Druhá varianta náležela opět v základní výměře v případě, že zanikl nárok na příspěvek ve zvýšené výměře, když se zjistilo, že se jedná o dítě dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené ve věku do 7 let. Třetí a konečná varianta se poskytovala v nižší výměře (3 000 Kč), pokud dítěti nebyl poskytován příspěvek na péči ve znění zákona o sociálních službách. Od 1. ledna do 31. prosince 2009 náležel tento rodičovský příspěvek dětem ve věku od 7 do 10 let a po dni 31. prosinci dětem ve věku od 7 do 15 let (36).

Rodičovský příspěvek byl také pobírán u dítěte dlouhodobě zdravotně postiženého či dlouhodobě těžce zdravotně postiženého, pakliže navštěvoval jesle, mateřskou školu nebo jiné podobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřesahujícím 6 hodin denně (49).

V roce 2010 zůstala právní forma rodičovského příspěvku stejná jako v roce 2009.

Právní podoba souběhu rodičovského příspěvku a příspěvku na péči se v letech 2009 - 2010 nezměnila.

1.2.1.6 Rodičovský příspěvek v roce 2011

V roce 2011 nastala úsporná opatření v rezortu Ministerstva práce a sociálních věcí. Těmito opatřeními chtěla vláda zamezit zadlužování státu a snížit tak výdaje státního rozpočtu. Dnem 1. ledna 2011 vešel v platnost zákon č. 347/2010 Sb., kterým se změnil zákon o státní sociální podpoře.

Nově si mohl rodič určit tříletou variantu jen do konce 9. měsíce věku dítěte, čímž došlo ke zkrácení oproti roku 2010. K dalšímu zkrácení došlo u čtyřleté varianty, kdy rodičovský příspěvek byl poskytován v základní výměře (7 600 Kč) také jen do 9. měsíce věku nejmladšího dítěte a následně od 10. měsíce věku dítěte pobírán ve snížené výměře (3 800 Kč) do 4 let věku dítěte. Rodiče, kteří neprovedli volbu čerpání rodičovského příspěvku a pečují o dítě starší 10 měsíců nebo mladší 23 měsíců věku, směli volbu tříleté varianty učinit do konce kalendářního měsíce února 2011. Ti rodiče,

pokud jejich dítě dovršilo 9 měsíců věku a neučinili volbu tříleté varianty, mohli tak vykonat jen do konce kalendářního měsíce ledna 2011 (42).

Při poskytování rodičovského příspěvku a zároveň příspěvku na péči nedošlo k žádným změnám.

1.2.1.7 Rodičovský příspěvek v letech 2012 - 2013

Prostřednictvím sociální reformy, kterou vydalo Ministerstvo práce a sociálních věcí, došlo znovu ke změně zákona o státní sociální podpoře. Tato změna nabyla účinnosti od 1. ledna 2012 podle zákona č. 366/2011 Sb.

Po novu si rodiče mohli pružně vybrat délku poskytování rodičovského příspěvku a jeho výši podle jejich momentální sociální situace. Celkem jim směla být vyplacena částka ve výši 220 000 Kč, nejdéle však do 4 let věku dítěte (46).

Pro určení nároku na rodičovský příspěvek a jeho výši byla důležitá výše denního vyměřovacího základu při stanovení peněžité pomoci v mateřství či nemocenské z důvodu porodu nebo převzetí dítěte do péče (5).

Volba výše rodičovského příspěvku vypadala takto:

1. varianta - rodič si volil výši dávky, pokud alespoň jednomu z nich k datu narození nejmladšího dítěte šlo určit 70 % třicetinásobku denního vyměřovacího základu v částce přesahující 7 600 Kč do částky 11 500 Kč za kalendářní měsíc, výše příspěvku nemohla přesáhnout 70 % třicetinásobku denního vyměřovacího základu, maximální výši příspěvku bylo možné vyplácet 19 měsíců (součin 218 500 Kč), za situace, že oběma rodičům šlo určit denní vyměřovací základ, počítal se ten, který byl vyšší.

2. varianta - rodič si volil výši dávky až do částky 7 600 Kč, pokud jednomu z nich k datu narození nejmladšího dítěte se stanovilo 70 % třicetinásobku denního vyměřovacího základu v částce, která nesměla překročit 7 600 Kč.

3. varianta - rodič si nevolil výši dávky, protože ani u jednoho z nich k datu narození nejmladšího dítěte nešlo určit denní vyměřovací základ, výše příspěvku do

konce 9. měsíce věku dítěte činila částku 7 600 Kč za kalendářní měsíc a od 10. měsíce až do 4 let věku dítěte činila částku 3 800 Kč za kalendářní měsíc (9).

Vznikl-li rodiči nárok na rodičovský příspěvek před 1. lednem 2012, mohl se rozhodnout, zda bude čerpat příspěvek podle předchozí právní úpravy nebo podle nové právní úpravy (46).

Další změna proběhla u § 30b, kde byl vložen nadpis „*Podmínka osobní celodenní péče o dítě*“. Tato podmínka byla považována za splněnou i v kalendářním měsíci, ve kterém se narodilo dítě, pokud: Rodič získal po určitou část kalendářního měsíce z dávek nemocenského pojištění nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské z důvodu porodu, dítě bylo převzato osobou do náhradní péče, dítě dovršilo věku 4 let, rodič nebo dítě zesnuli, rodič převzal vlastní dítě do péče (34).

Dále byla podmínka osobní celodenní péče splněna a nárok na rodičovský příspěvek náležel, pokud: Dítě nedovršilo věku dvou let a navštěvovalo jesle, mateřskou školu či jiné obdobné zařízení pro děti v limitu na 46 hodin v kalendářním měsíci, dítě soustavně navštěvuje léčebně rehabilitační zařízení nebo mateřskou školu či její třídu pro zdravotně postižené děti nebo jesle specializované na vady zraku, sluchu, řeči a také na děti tělesně postižené a mentálně retardované v limitu na 4 hodiny denně, dítě zdravotně postižené pravidelně dochází do mateřské školy, jeslí či jiného podobného zařízení pro děti předškolního věku v limitu na 6 hodin denně, dítě stále navštěvovalo jesle, mateřskou školu nebo jiné podobné zařízení pro děti předškolního věku v limitu na 4 hodiny denně, pokud oba rodiče či osamělý rodič se stal závislou osobou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost) nebo IV (úplná závislost), rodič obstaral péči o svoje dítě jinou osobou (např. babička, dědeček) po dobu, kdy byl výdělečně činný, soustavně se připravoval na budoucí povolání (18).

Výrazná změna nastala u dětí se zdravotním postižením, neboť od 1. ledna 2012 nebyl možný souběh rodičovského příspěvku a příspěvku na péči. Rodiče si museli zvolit, zda budou pobírat rodičovský příspěvek nebo příspěvek na péči (13).

Od 1. prosince 2012 dle zákona 331/2012 Sb., kterým se změnil zákon o státní sociální podpoře, byl možný opět souběh rodičovského příspěvku a příspěvku na péči.

Rodiče, kteří nepobírali rodičovský příspěvek z důvodu příspěvku na péči, měli

nárok na rodičovský příspěvek ode dne nabytí uvedeného zákona na základě podané písemné žádosti. Rodiče, kteří pobírali jen rodičovský příspěvek od 1. ledna 2012, měli nárok na rodičovský příspěvek v pevných částkách bez možnosti volby výše dávky, a proto celková výše nebyla omezena na 220 000 Kč (32).

Právní úprava rodičovského příspěvku pro rok 2013 byla beze změn.

1.3 Příspěvek na péči

Příspěvek na péči je poskytován těm fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci, které jsou závislé na pomoci jiné fyzické osoby (13).

Příspěvek na péči je státní, měsíční a opakující se dávka, kterou se stát podílí na obstarávání sociálních služeb či odlišných forem pomoci při zvládnutí základních životních potřeb osob (34).

Příspěvek na péči upravuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, který je platný od 1. ledna 2007.

1.3.1 Historie dávky

Před přijetím zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách byla poskytována dávka zvýšení důchodu pro bezmocnost z důchodového pojištění a dávka sociální péče - příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu podle zákona o sociálním zabezpečení. Příspěvek náležel občanovi, který pečoval osobně, celodenně a řádně o blízkou osobu, která byla převážně nebo úplně bezmocná či starší 80 let a alespoň částečně bezmocná. Příspěvek byl také určen občanovi, jež pečoval o jinou než blízkou osobu, pokud s ní trvale žil ve společné domácnosti (31).

S přijetím zákona o sociálních službách a se zavedením příspěvku na péči byly dávky zvýšení důchodu pro bezmocnost a příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu zrušeny (12).

1.3.1.1 Zvýšení důchodu pro bezmocnost

Osoby, kterým byla poskytována dávka zvýšení důchodu pro bezmocnost, se od 1. ledna 2007 považovaly za osoby závislé na pomoci jiné fyzické osoby:

- ve stupni I (lehká závislost) - osoby částečně bezmocné,
- ve stupni II (středně těžká závislost) - osoby převážně bezmocné,
- ve stupni III (těžká závislost) - osoby úplně bezmocné (54).

1.3.1.2 Příspěvek při péči o osobu blízkou

Osobám, kterým byl poskytován příspěvek při péči o osobu blízkou, náležel příspěvek na péči podle stupně závislosti II (středně těžká závislost) (54).

Děti, které vyžadovaly mimořádnou péči podle dosavadních kritérií právní úpravy, byly uznány závislými na péči ve III stupni (15).

1.3.2 Právní úprava k 1. lednu 2007

1.3.2.1 Podmínky nároku na příspěvek na péči

Nárok na příspěvek na péči získala osoba starší jednoho roku, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebovala pomoc při péči o vlastní osobu a při zajištění soběstačnosti (12). Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se považoval: „*Zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy má trvat déle než*

jeden rok, a který omezuje duševní, smyslové nebo fyzické schopnosti a má vliv na péči o vlastní osobu a soběstačnost“ (27).

Péčí o vlastní osobu se rozuměly určité denní úkony související se zajištěním stravy a s jejím přijímáním, osobní hygienou, oblékáním či pohybem (12).

Úkony, které se hodnotily při posuzování schopnosti zvládnání péče o vlastní osobu, byly následující:

Příprava stravy, podávání a porcování stravy, přijímání stravy, dodržování pitného režimu, mytí těla, koupání nebo sprchování, péče o ústa, vlasy, nehty, holení, výkon fyziologické potřeby včetně hygieny, vstávání z lůžka, uléhání, změna poloh, sezení, schopnost vydržet v poloze v sedě, stání, schopnost vydržet stát, přemísťování předmětů denní potřeby, chůze po rovině, chůze po schodech nahoru a dolů, výběr oblečení, rozpoznání jeho správného vrstvení, oblékání, svlékání, obouvání, zouvání, orientace v přirozeném prostředí, provedení si jednoduchého ošetření, dodržování léčebného režimu (27).

Soběstačností se chápaly takové úkony, které umožňují účastnit se sociálního života (14).

Úkony, jež se hodnotily při posuzování schopnosti zvládnání soběstačnosti, byly následující:

Komunikace slovní, písemná, neverbální, orientace vůči jiným fyzickým osobám, v čase a mimo přirozené prostředí, nakládání s penězi nebo jinými cennostmi, obstarávání osobních záležitostí, uspořádání času, plánování života, zapojení se do sociálních aktivit odpovídajících věku, obstarávání si potravin a běžných předmětů (nakupování), vaření, ohřívání jednoduchého jídla, mytí nádobí, běžný úklid v domácnosti, péče o prádlo, přebírání drobného prádla, péče o lůžko, obsluha běžných domácích spotřebičů, manipulace s kohouty a vypínači, manipulace se zámky, otevírání, zavírání oken a dveří, udržování pořádku v domácnosti, nakládání s odpady, další jednoduché úkony spojené s chodem a udržováním domácnosti (15).

Jednotlivé úkony péče o vlastní osobu a úkony soběstačnosti byly blíže specifikovány v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (12).

U daných úkonů byla uvedena věková hranice, do níž se pro účely hodnocení schopnosti zvládnout úkon nepřihlíželo k potřebě pomoci a dohledu při úkonu (tzn., že do určitého věku byla potřeba pomoci a dohledu přirozená a nutná s ohledem na věk a nebyla způsobena nepříznivým zdravotním stavem (12).

Při posuzování potřeby pomoci a dohledu se u osob do 18 let porovnával rozsah, intenzita i náročnost, jakou bylo třeba věnovat posuzované osobě s pomocí a dohledem, který byl poskytován zdravé fyzické osobě téhož věku (27).

Dále se nepřihlíželo k potřebě pomoci a dohledu při daných úkonech, které tyto osoby nemohly bez pomoci zvládnout kvůli nízkému věku a odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje (tělesná, smyslová i duševní funkce a praktické dovednosti) (12).

1.3.2.2 Stupně závislosti

Závislost osoby na pomoci jiné fyzické osoby se určovala podle hodnocení schopnosti osoby zvládat 18 úkonů péče o vlastní osobu a 18 úkonů soběstačnosti, tedy celkem 36 daných úkonů. Rozlišovaly se čtyři stupně závislosti s ohledem na počet úkonů, při kterých osoba potřebovala z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu každodenní pomoc nebo dohled, a také s ohledem na věk osoby (12).

- Stupeň I (lehká závislost) - osoba potřebovala každodenní pomoc nebo dohled při více než 12 úkonech péče o vlastní osobu a úkonech soběstačnosti, u osoby do 18 let věku při více než 5 úkonech.
- Stupeň II (středně těžká závislost) - osoba potřebovala každodenní pomoc nebo dohled při více než 18 úkonech péče o vlastní osobu a úkonech soběstačnosti, u osoby do 18 let věku při více než 10 úkonech.
- Stupeň III (těžká závislost) - osoba potřebovala každodenní pomoc nebo dohled při více než 24 úkonech péče o vlastní osobu a úkonech soběstačnosti, u osoby do 18 let věku při více než 15 úkonech (8).

- Stupeň IV (úplná závislost) - osoba potřebovala každodenní pomoc nebo dohled při více než 30 úkonech péče o vlastní osobu a úkonech soběstačnosti, u osoby do 18 let věku při více než 20 úkonech.

1.3.2.3 Posouzení stupně závislosti

Stupeň závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby posuzoval příslušný úřad práce prostřednictvím žádosti obecního úřadu s rozšířenou působností včetně písemného záznamu o sociálním šetření a kopií žádosti osoby o příspěvek na péči (12).

1.3.2.4 Sociální šetření

Sociálním šetřením byla zjišťována schopnost samostatného života osoby v jeho přirozeném sociálním prostředí ze stránky péče o vlastní osobu a soběstačnosti prostřednictvím předepsaných úkonů. Sociální šetření vykonával sociální pracovník úřadu obce s rozšířenou působností (27).

1.3.2.5 Povinnosti žadatele o příspěvek, oprávněné osoby a jiného příjemce příspěvku

Žadatel o příspěvek a oprávněná osoba, jejichž zdravotní stav se posuzoval pro určení stupně závislosti, byli povinni podvolit se sociálnímu šetření. Poté se museli podrobit vyšetření zdravotního stavu ve zdravotnickém zařízení určeném úřadem práce nebo jinému odbornému vyšetření, pokud k tomu byli úřadem práce vyzváni. Tyto osoby měly povinnost osvědčit veškeré skutečnosti rozhodné pro nárok na příspěvek, jeho výši i výplatu a doložit písemný souhlas k ověření daných skutečností. Tento souhlas se stal součástí žádosti o příspěvek (12).

Příjemce příspěvku na péči musel písemnou formou nahlásit příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností do osmi dnů změny ve skutečnostech, jež zakládaly nárok na příspěvek, jeho výši či výplatu (12).

Porušil-li žadatel o příspěvek, oprávněná osoba nebo jiný příjemce příspěvku stanovené povinnosti, směl obecní úřad obce s rozšířenou působností nepřiznat příspěvek na péči, odejmout nebo zastavit jeho výplatu, eventuálně ustanovit zvláštního příjemce. Podmínkou bylo, že příslušný úřad musel na tento následek porušení povinnosti dopředu upozornit písemnou formou (12).

1.3.2.6 Výše příspěvku

Výše příspěvku na péči byla stanovena v rozdílné výši pro osoby do 18 let a pro osoby starší 18 let.

Tabulka 3 Výše příspěvku na péči za kalendářní měsíc

Stupeň závislosti	Výše příspěvku v Kč	
	Osoby do 18 let věku	Osoby starší 18 let věku
Stupeň I	3 000	2 000
Stupeň II	5 000	4 000
Stupeň III	9 000	8 000
Stupeň IV	11 000	11 000

Zdroj: § 11 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (27), zpracování vlastní

Vláda svým nařízením, plnila povinnost zvýšit částky příspěvku na péči v pravidelném termínu k 1. lednu, pokud v rozhodném období vzrostl index spotřebitelských cen v oblasti sociální péče o 5%. Vláda mohla také zvýšit částky příspěvku na péči v mimořádném termínu, ale bližší podmínky nespecifikovány (12).

1.3.3 Změny příspěvku na péči v letech 2008 - 2013

V této kapitole jsou naznačeny nejdůležitější změny v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, které proběhly v rámci stanovených novel v letech 2008 – 2013.

1.3.3.1 Příspěvek na péči pro rok 2008

Na základě zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů nastaly změny v zákoně o sociálních službách u základní dávky příspěvku na péči od 1. ledna 2008.

Zrušila se pravidla pro zvyšování příspěvku nařízením vlády v pravidelném termínu k 1. lednu za rozhodné období, vzroste-li index spotřebitelských cen o 5% a nově se tyto částky mohly zvýšit jen změnou zákona o sociálních službách (21).

Výplata příspěvku na péči byla zastavena, pokud oprávněná osoba se vyskytovala celý kalendářní měsíc v lůžkových zdravotnických zařízeních (nemocnice, léčebny dlouhodobě nemocných, psychiatrické léčebny, apod.), ve školských zařízeních pro výkon soudem nařízené ústavní výchovy (mimo dětských domovů), ve výkonu trestu odnětí svobody a vazby (50).

Zvýšila se kontrola využívání příspěvku na péči, aby nedocházelo k jeho zneužívání. Příjemce příspěvku na péči byl povinen nahlásit příslušnému obecnímu úřadu do osmi kalendářních dní od rozhodnutí o příspěvku, pokud není uvedeno v žádosti, kdo osobě závislé na péči jiné osoby poskytuje pomoc a jakým způsobem (21).

Výše příspěvku na péči zůstala stejná.

1.3.3.2 Příspěvek na péči v letech 2009 - 2010

S účinností od 1. srpna 2009 došlo ke změnám v zákoně o sociálních službách, které byly provedeny na základě zákona č. 206/2009 Sb.

Nové vymezení podmínek nároku na příspěvek na péči. Nárok měla osoba, které pomoc poskytovala osoba blízká (manželka, dcera, otec, apod.), jiná fyzická osoba nebo poskytovatel sociálních služeb, jež byl zapsaný v registru poskytovatelů sociálních služeb (pečovatelská služba, pobytové služby, aj.), speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu anebo poskytovaná zdravotní péče formou ústavní péče v nemocnici či odborném léčebném ústavu (30).

Následovalo zmírnění podmínek pro vznik nároku na příspěvek na péči pro děti do 18 let tím, že se snížil počet úkonů, které zakládaly nárok na přiznání příspěvku ve stupni I závislosti a to z pěti na čtyři úkony (56).

Změnily se podmínky pro výplatu příspěvku na péči při úmrtí oprávněné osoby (příjemce či žadatele). V případě úmrtí oprávněné osoby získala nárok na splatné částky příspěvku na péči jen ta osoba, která jí poskytovala potřebnou pomoc a byla řádně uvedena na tiskopise „Oznámení o poskytovateli pomoci“. Nárok po splnění uvedených podmínek přešel na osobu blízkou, jinou fyzickou osobu, pobytové zařízení sociálních služeb či zařízení hospicového typu (30).

U osob do 18 let a osob starších 18 let patřících do stupně IV závislosti (úplná závislost) se zvýšila částka příspěvku na péči z původních 11 000 Kč na 12 000 Kč (19).

K 1. červenci 2009 došlo ke sloučení lékařské posudkové služby úřadů práce a lékařské posudkové služby České správy sociálního zabezpečení. Kompletní agendu posudkové služby úřadu práce přebraly Okresní správy sociálního zabezpečení. Od tohoto dne neposuzoval zdravotní stav pro účely příspěvku na péči lékař úřadu práce, nýbrž lékař okresní správy sociálního zabezpečení (38).

Od 1. ledna 2010 se úplně obměnila výplata příspěvku na péči ve stupni I závislosti (lehká závislost) u osob starších 18 let. Nově se zavedl kombinovaný způsob výplaty. Příspěvek na péči ve výši 2 000 Kč byl rozdělen na dvě poloviny. První polovina ve výši 1 000 Kč se vyplácela v penězích v hotovosti či bezhotovostním převodem a zbylá polovina ve výši 1 000 Kč formou poukázky nebo formou elektronického platebního prostředku na úhradu za sociální služby poskytnuté osobě u registrovaných poskytovatelů sociálních služeb (19).

Zmíněný způsob výplaty příspěvku na péči poukázkou se nepoužil, pokud byly oprávněné osobě poskytnuty pobytové sociální služby (např. domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, aj.) nebo pomoc poskytovalo zařízení hospicového typu a také v případě, že pomoc poskytovala v plném rozsahu osoba blízká (19).

1.3.3.3 Příspěvek na péči pro rok 2011

Právní úprava příspěvku na péči ke dni 1. ledna 2011 přinesla nové změny prostřednictvím zákona č. 347/2010 Sb., který byl schválen v souvislosti s úspornými opatřeními v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí.

V rámci vládních úsporných opatření se snížil příspěvek na péči ve stupni I závislosti (lehká závislost) pro osoby starší 18 let z částky 2 000 Kč na částku 800 Kč za kalendářní měsíc. U osob do 18 let ve stupni I závislosti se změna netýkala, částka zůstala stejná, tedy 3 000 Kč (53).

V plném rozsahu byl zrušen § 18a způsob výplaty příspěvku na péči ve stupni I závislosti pro osoby starší 18 let (33).

Další důležitou změnou bylo nové pojetí sociálního šetření, které se stalo podkladem pro posouzení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na rozdíl od předchozí legislativy, kdy sociální šetření bylo přímým důkazem pro rozhodování o stupni závislosti (33).

1.3.3.4 Příspěvek na péči v letech 2012 - 2013

Zákon č. 366/2011 Sb., kterým se mění zákon o sociálních službách, přichystal obměnu příspěvku na péči k datu 1. ledna 2012.

Došlo k novému vymezení pojmu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, což chápeme jako „*Zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat*“

déle než 1 rok a omezuje funkční schopnosti nutné pro zvládnání základních životních potřeb“ (34).

Pro uznání stupně závislosti byla stanovena pravidla jinak. Nyní se hodnotila schopnost zvládat 10 základních životních potřeb, jež nahradily předešlých 36 úkonů péče o vlastní osobu a soběstačnosti. Tyto základní životní potřeby pocházely z Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (13).

Při posuzování stupně závislosti se po novu hodnotila schopnost zvládat tyto základní životní potřeby:

- mobilita,
- orientace,
- komunikace,
- stravování,
- oblékání a obouvání,
- tělesná hygiena,
- výkon fyziologické potřeby,
- péče o zdraví,
- osobní aktivity,
- péče o domácnost (34).

U osob mladších 18 let se schopnost zvládat „péči o domácnost“ neposuzoval, tudíž se hodnotilo jen devět základních životních potřeb (Příručka pro osoby se zdravot.).

Podrobnější definování schopnosti zvládat základní životní potřeby a též postup jejich hodnocení stanovila vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se prováděla některá ustanovení zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (10).

Tento přehled je detailněji popsán v příloze 1.

Schopnost osoby zvládat základní životní potřeby pro záměr stanovení stupně závislosti se hodnotila v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby i její zdravotní stav (25).

Zde rozlišujeme tyto stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby u osob do 18 let věku:

- stupeň I (lehká závislost) – osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebyla schopna zvládat 3 základní životní potřeby,
- stupeň II (středně těžká závislost) – osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebyla schopna zvládat 4 nebo 5 základních životních potřeb,
- stupeň III (těžká závislost) – osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebyla schopna zvládat 6 nebo 7 základních životních potřeb,
- stupeň IV (úplná závislost) – osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebyla schopna zvládat 8 nebo 9 základních životních potřeb.

Stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby u osob starších 18 let:

- stupeň I (lehká závislost) – osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebyla schopna zvládat 3 nebo 4 základní životní potřeby,
- stupeň II (středně těžká závislost) – osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebyla schopna zvládat 5 nebo 6 základních životních potřeb,
- stupeň III (těžká závislost) – osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebyla schopna zvládat 7 nebo 8 základních životních potřeb,
- stupeň IV (úplná závislost) – osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebyla schopna zvládat 9 nebo 10 základních životních potřeb (47).

Dále byly nově stanoveny podmínky nároku na příspěvek na péči tím, že se slovo „jiná fyzická osoba“ nahradilo slovy „asistent sociální péče“. Asistentem sociální péče se myslela jiná fyzická osoba než osoba blízká, která tuto činnost nevykonávala jako podnikatel (např. sousedská výpomoc). Asistentem sociální péče mohla být jen fyzická osoba starší 18 let věku, jež byla zdravotně způsobilá (13).

Do okruhu osob poskytujících potřebnou pomoc pro nárok na příspěvek na péči přibyl institut dětský domov. Jednalo se o rovnocenné postavení dětí žijících v rodině a v dětském domově na základě nároku na příspěvek na péči, neboť ústavní výchova realizovaná v dětských domovech supluje rodinnou péči (13).

Ve stupni II závislosti u osob do 18 let došlo ke zvýšení výše příspěvku na péči z částky 5 000 Kč na částku 6 000 Kč (34).

Výše příspěvku na péči se mohla zvýšit až o částku 2 000 Kč, pokud nezaopatřenému dítěti do 18 let věku či rodiči náležel příspěvek na péči a rozhodný příjem oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných byl nižší než dvojnásobek částky životního minima (16).

Příspěvek na péči se vyplácel v české měně na základě karty sociálních systémů (tzv. sKarty) s využitím platební funkce karty nebo převodem na platební účet uvedený příjemcem příspěvku nebo v hotovosti (34).

Karty sociálních systémů sloužily jako průkaz TP, ZTP, ZTP/P pro osoby se zdravotním postižením nebo jako identifikační doklad pro ty, kteří pobírali sociální dávky (48).

Zákonem č. 306/2013 Sb., o zrušení karty sociálních systémů byly ke dni 30. dubna 2014 karty sociálních systémů zrušeny, protože se nesetkaly s velkým ohlasem (51).

2 Cíl práce a hypotézy

2.1 Cíl práce

Cílem práce je analýza legislativních změn u rodičovského příspěvku a příspěvku na péči a souběhu výplat obou příspěvků, jejich vzájemná kolize a determinace od roku 2007 do roku 2013.

2.2 Hypotézy

H1: V roce 2011 využilo souběhu příspěvku na péči a rodičovského příspěvku nejvíce klientů.

H2: Příjemci příspěvků na péči využívají z více jak 90 % možnost pobírání rodičovského příspěvku u dětí mladších 4 let.

3 Metodika

3.1 Použitá metodika

Pro výzkumnou část své práce jsem použila kvantitativní výzkum, jehož cílem bylo potvrdit či vyvrátit zadané hypotézy. Disman (6) konstatuje, že kvantitativní výzkum umí rozpoznat, jestli existuje souvislost mezi dvěma nebo více proměnnými a zabývá se testováním hypotéz.

První zvolenou technikou byl rozbor dokumentů a na jeho základě sekundární analýza dat. Tato data byla poskytnuta z Úřadu práce České republiky za tehdejší okres České Budějovice a za kontaktní pracoviště České Budějovice dále data z Českého statistického úřadu.

Druhou zvolenou technikou sběru dat byl aplikován dotazník. Tento dotazník byl rozdán v předtištěné formě k písemnému vyplnění zaměstnancům Úřadu práce České republiky - kontaktní pracoviště České Budějovice. Obsahoval 10 otázek zaměřených na souběh rodičovského příspěvku a příspěvku na péči. Dále měl za úkol zjistit, zdali mají zaměstnanci odborné znalosti při výkonu jejich povolání.

Výsledky práce byly vyhodnoceny a zpracovány formou tabulek a grafů.

3.2 Charakteristika výzkumných souborů

U prvního výzkumného souboru jsem zpracovala statistická data, která uváděla počet vyplacených dávek rodičovského příspěvku v letech 2007 - 2013 v Českých Budějovicích. Zahrnula jsem do nich i meziroční vývoj počtu vyplacených dávek

rodičovského příspěvku a v letech 2008 - 2013 v Českých Budějovicích. Zabývala jsem se také demografickým ukazatelem, tedy porodností. Zkoumala jsem počet živě narozených dětí podle mužů a žen v letech 2007 - 2012 v Českých Budějovicích.

U druhého souboru jsem zpracovala počet vyplacených dávek příspěvku na péči v letech 2007 - 2013 v Českých Budějovicích. Dále počet vyplacených příspěvků na péči podle osob mladších 18 let a osob starších 18 let, které jsem ještě rozdělila na muže a ženy v letech 2007 - 2013 v Českých Budějovicích.

U třetího souboru jsem ze statistiky získala počet příjemců při souběhu rodičovského příspěvku a příspěvku na péči v letech 2007 - 2011 v Českých Budějovicích.

Čtvrtý soubor tvořilo 7 zaměstnanců Úřadu práce Česká republika - kontaktní pracoviště České Budějovice, agenda příspěvku na péči. Návratnost byla 7 správně vyplněných dotazníků.

4 Výsledky

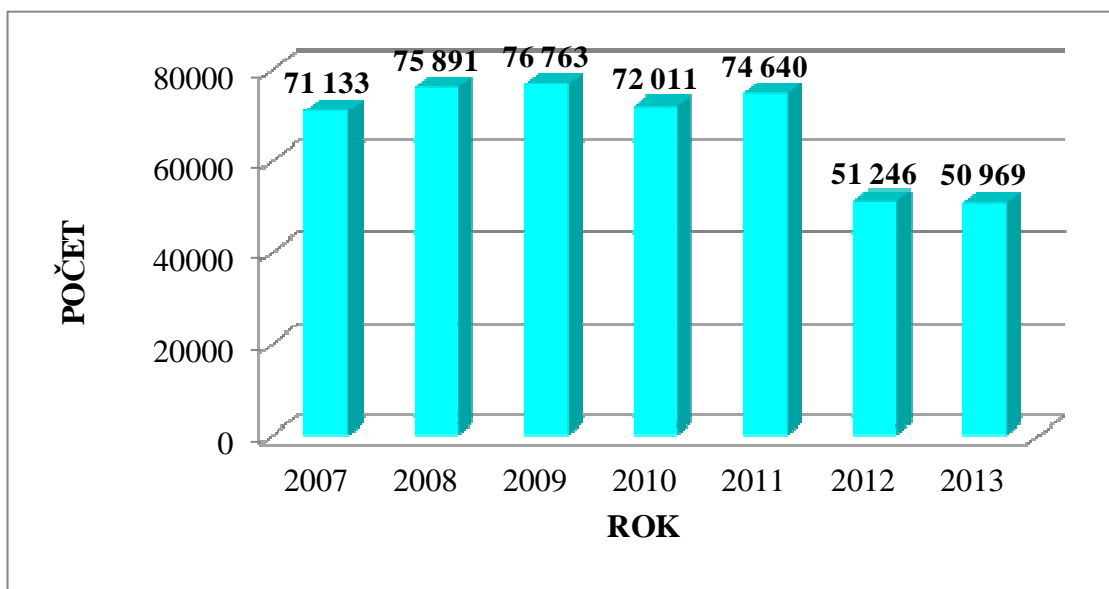
4.1 Rodičovský příspěvek

Tabulka 4 Počet vyplacených dávek rodičovského příspěvku v letech 2007 - 2013 v Českých Budějovicích

ROK	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
POČET	71 133	75 891	76 763	72 011	74 640	51 246	50 969

Zdroj: KoP České Budějovice, zpracování vlastní

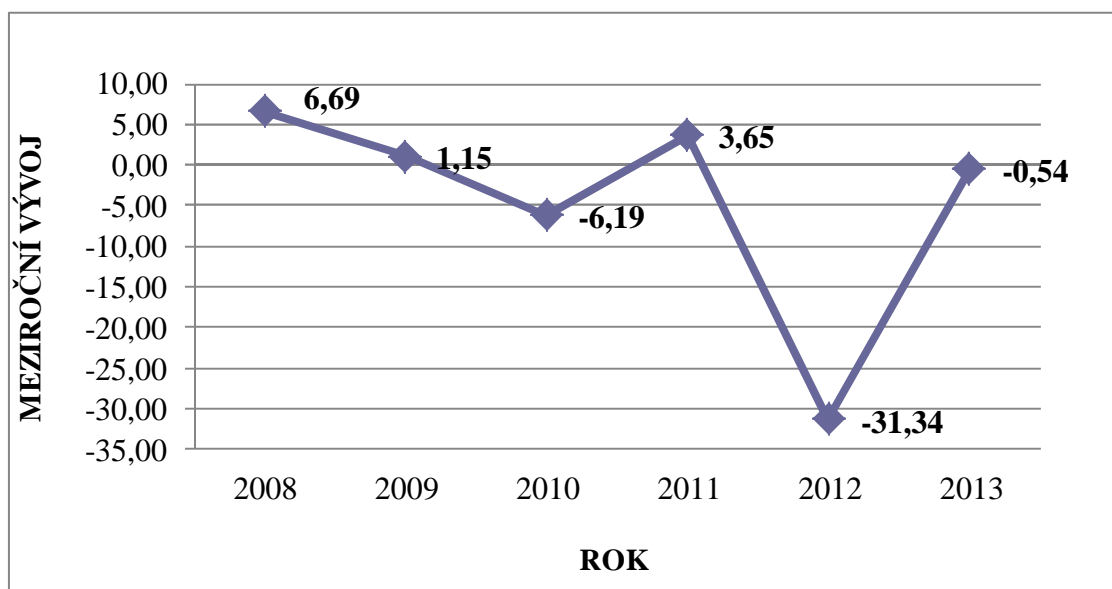
Graf 1 Objem vyplacených dávek rodičovského příspěvku v letech 2007 - 2013 v Českých Budějovicích

Zdroj: KoP České Budějovice, zpracování vlastní

V grafu 1 (str. 38) vidíme, že v roce 2009 bylo vyplaceno nejvíce dávek v počtu 76 763 a nejméně v roce 2013 v počtu 50 969. V roce 2007 bylo vyplaceno o 4 758 dávek méně než v roce 2008. V letech 2008 - 2009 se počet dávek navyšoval. K mírnému snížení došlo v roce 2010. Počet dávek se opět navýšil o 2 629 dávek v roce 2011. V letech 2012 - 2013 nastal výrazný pokles.

Graf 2 Meziroční vývoj počtu vyplacených dávek rodičovského příspěvku v letech 2008 - 2013 v Českých Budějovicích (%)

Zdroj: vlastní výpočet z dat KoP České Budějovice, zpracování vlastní

Graf 2 ukazuje, že meziroční vývoj vyplacených dávek měl nejvyšší nárůst v roce 2008. Naopak v roce 2012 nastal výrazný propad oproti roku 2011. Tento propad v roce 2012 činil -31,34 %.

4.2 Porodnost

Tabulka 5 Počet živě narozených v letech 2007 - 2012 v Českých Budějovicích

ROK	MUŽI	ŽENY	CELKEM
2007	539	515	1 054
2008	576	563	1 139
2009	548	547	1 095
2010	612	524	1 136
2011	518	481	999
2012	535	536	1 071

Zdroj: Český statistický úřad (43), zpracování vlastní

V tabulce 5 vidíme, že počet živě narozených dětí v Českých Budějovicích byl v roce 2008 počtem 1 139 nejvyšší a v roce 2011 počtem 999 nejmenší. V roce 2011 se narodilo o 140 dětí méně než v roce 2008. Statistika za rok 2013 ještě není k dispozici.

Tabulka 6 Počet mužů a žen narozených v letech 2007 - 2012 v Českých Budějovicích

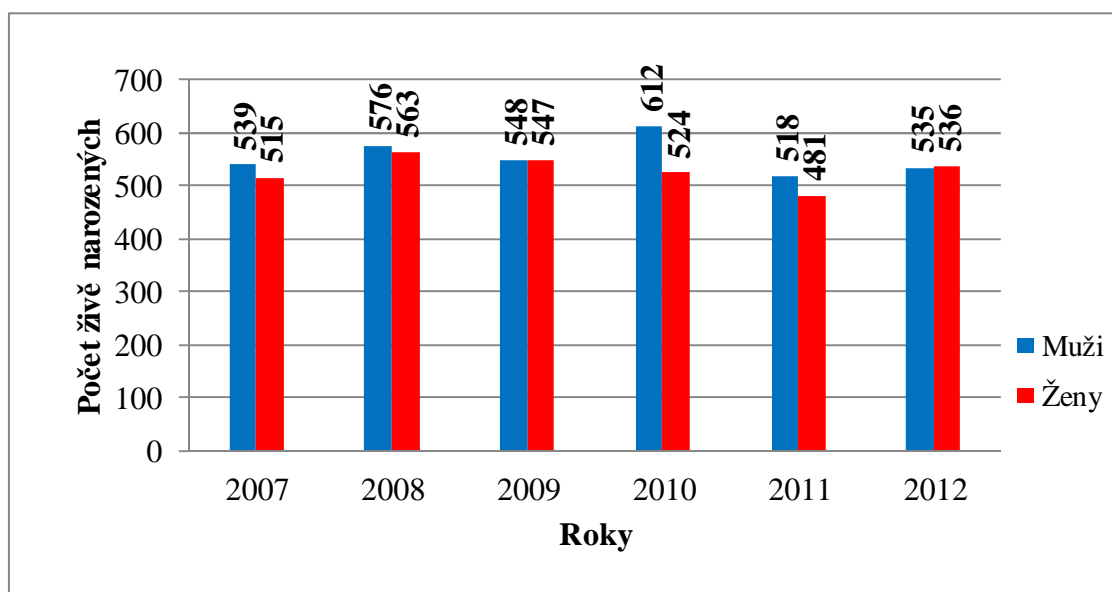
ROK	MUŽI	ŽENY
2007	539	515
2008	576	563
2009	548	547
2010	612	524
2011	518	481
2012	535	536
CELKEM	3 328	3 166

Zdroj: Český statistický úřad (43), zpracování vlastní

Tabulka 6 (str. 40) zobrazuje celkový počet narozených mužů a žen od roku 2007 do roku 2012. Celkem se narodilo v Českých Budějovicích 6 494 dětí z toho 3 328 mužů a 3 166 žen. Statistika za rok 2013 ještě není k dispozici.

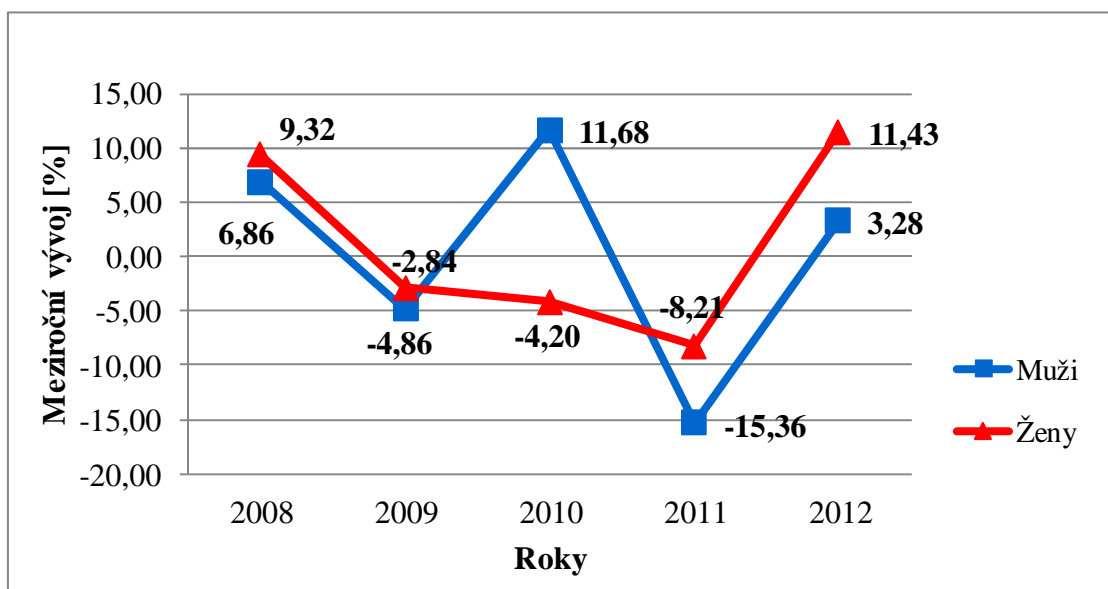
Graf 3 Porovnání počtu narozených mužů a žen v letech 2007 - 2012 v Českých Budějovicích

Zdroj: Český statistický úřad (43), zpracování vlastní

V grafu 3 vidíme, že se v roce 2010 narodilo nejvíce mužů počtem 612 a v roce 2011 nejméně mužů počtem 518. Žen se narodilo nejvíce v roce 2008 počtem 563 a nejméně v roce 2011 počtem 481. Statistika za rok 2013 není ještě k dispozici.

Graf 4 Meziroční vývoj počtu narozených mužů a žen v letech 2007 - 2012 v Českých Budějovicích

Zdroj: vlastní výpočet z dat Českého statistického úřadu, zpracování vlastní

Graf 4 ukazuje, že meziroční vývoj počtu narozených mužů měl nejvyšší nárůst 11,68 % v roce 2010 a výrazný propad -15,36 % v roce 2011. Křivka žen uvádí, že nejvyšší nárůst 11,43 % byl v roce 2012 a nejvyšší pokles -8,21 byl v roce 2011. U mužů byl zaznamenán mírný pokles v roce 2009, v letech 2010 - 2012 následoval nárůst. U žen nastal mírný pokles v letech 2009 - 2010. V roce 2012 byl opět nárůst.

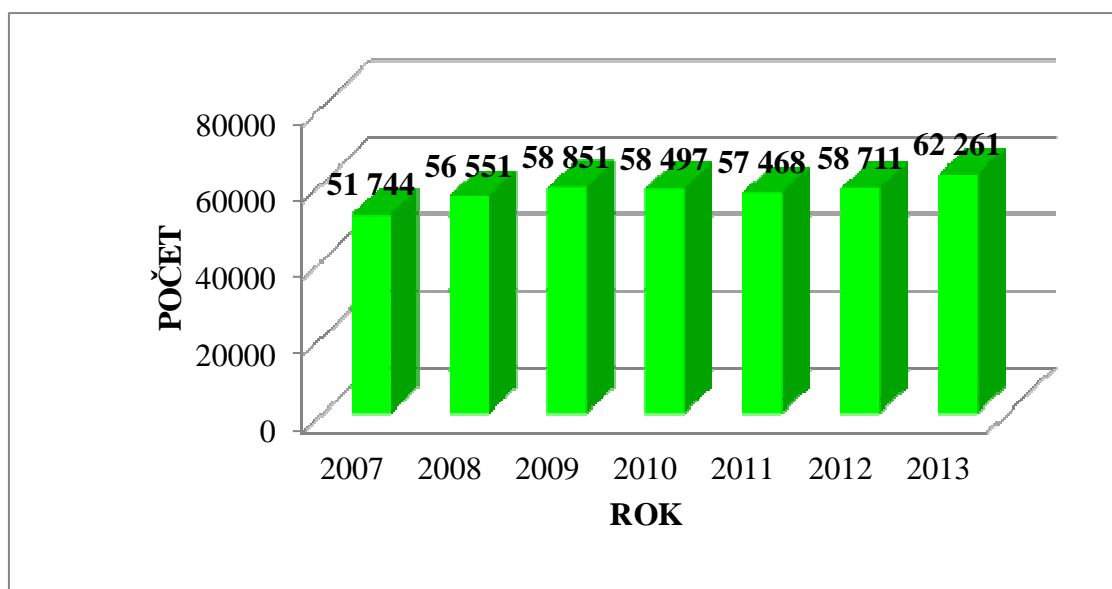
4. 3 Příspěvek na péči

Tabulka 7 Počet vyplacených dávek příspěvku na péči v letech 2007 - 2013 v Českých Budějovicích

ROK	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
POČET	51 744	56 551	58 851	58 497	57 468	58 711	62 261

Zdroj: KoP České Budějovice, zpracování vlastní

Graf 5 Objem vyplacených dávek příspěvku na péči v letech 2007 - 2013 v Českých Budějovicích

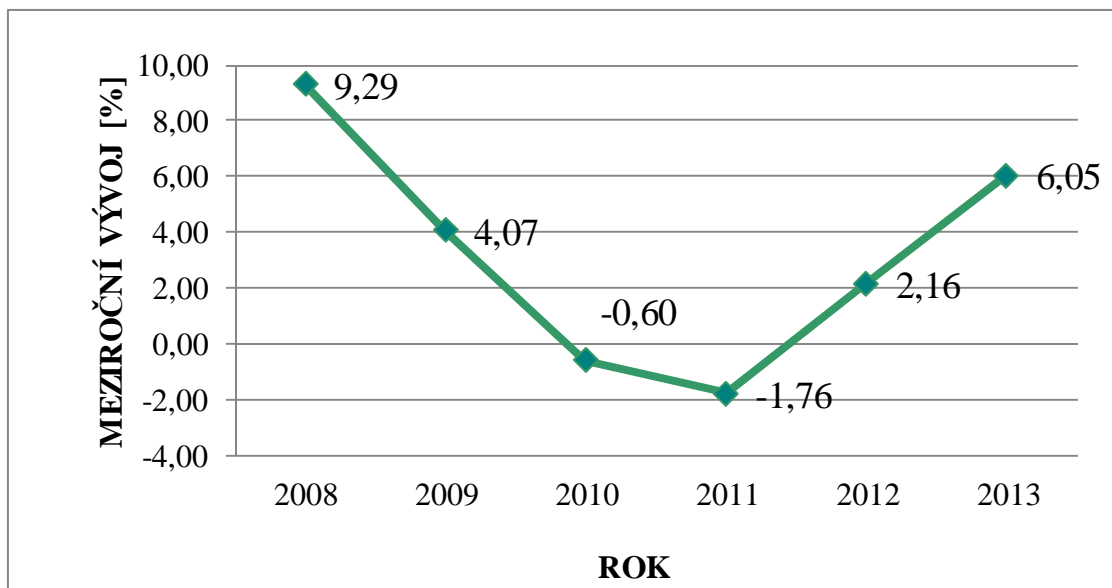

Zdroj: KoP České Budějovice, zpracování vlastní

Graf 5 zobrazuje, že v roce 2013 bylo vyplaceno počtem 62 261 nejvíce dávek a v roce 2007 počtem 51 744 nejméně dávek. V roce 2008 bylo vyplaceno o 4 807 dávek více než v roce 2007. Počet dávek se v roce 2009 zvýšil o 2 300 dávek než v roce 2008.

V letech 2010 - 2011 klesl počet dávek o 1 383 dávek oproti roku 2009. V letech 2012 - 2013 bylo rapidní zvýšení o 4 793 dávek oproti roku 2011.

Graf 6 Meziroční vývoj počtu vyplacených dávek příspěvku na péči v letech 2008 - 2013 v Českých Budějovicích

Zdroj: vlastní výpočet z dat KoP České Budějovice, zpracování vlastní

Graf 6 ukazuje, že meziroční vývoj vyplacených dávek měl nejvyšší nárůst 9,29 % v roce 2008 a největší pokles -1,76 % v roce 2011. V letech 2009, 2012 a 2013 byl zaznamenán mírný nárůst a v roce 2010 nastal pokles.

Tabulka 8 Počet vyplacených dávek příspěvku na péči v letech 2007 - 2013 v Českých Budějovicích podle mužů a žen

ROK	OSOBY MLADŠÍ 18 LET		OSOBY STARŠÍ 18 LET	
	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY
2007	2 476	1 814	14 640	32 814
2008	2 595	1 918	16 248	35 790
2009	2 588	1 978	17 374	36 911
2010	2 685	1 977	17 242	36 593
2011	2 868	1 904	16 880	35 816
2012	3 368	2 262	17 168	35 913
2013	4 201	2 921	18 145	36 994
CELKEM	20 781	14 774	117 697	250 831

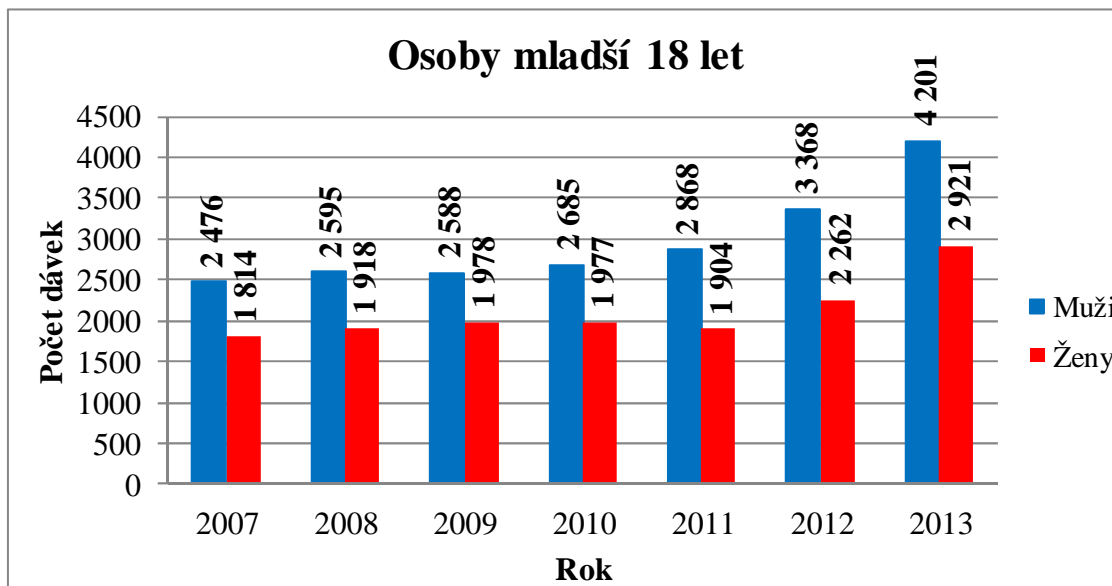
Zdroj: KoP České Budějovice, zpracování vlastní

Tabulka 8 zobrazuje počet vyplacených dávek příspěvku na péči rozdělené na osoby mladší 18 let podle mužů a žen a osoby starší 18 let podle mužů a žen.

Za roky 2007 - 2013 bylo u mužů mladších 18 let vyplaceno celkem 20 781 dávek a u žen mladších 18 let celkem 14 774 dávek. Z toho vyplývá, že mužům bylo vyplaceno o 6 007 dávek více než ženám.

Za roky 2007 - 2013 bylo u mužů starších 18 let vyplaceno celkem 117 697 dávek a ženám starších 18 let celkem 250 831 dávek. To znamená, že ženám bylo vyplaceno o 133 134 dávek více než mužům.

Graf 7 Porovnání počtu vyplacených dávek příspěvku na péči podle mužů a žen v letech 2007 - 2013 v Českých Budějovicích

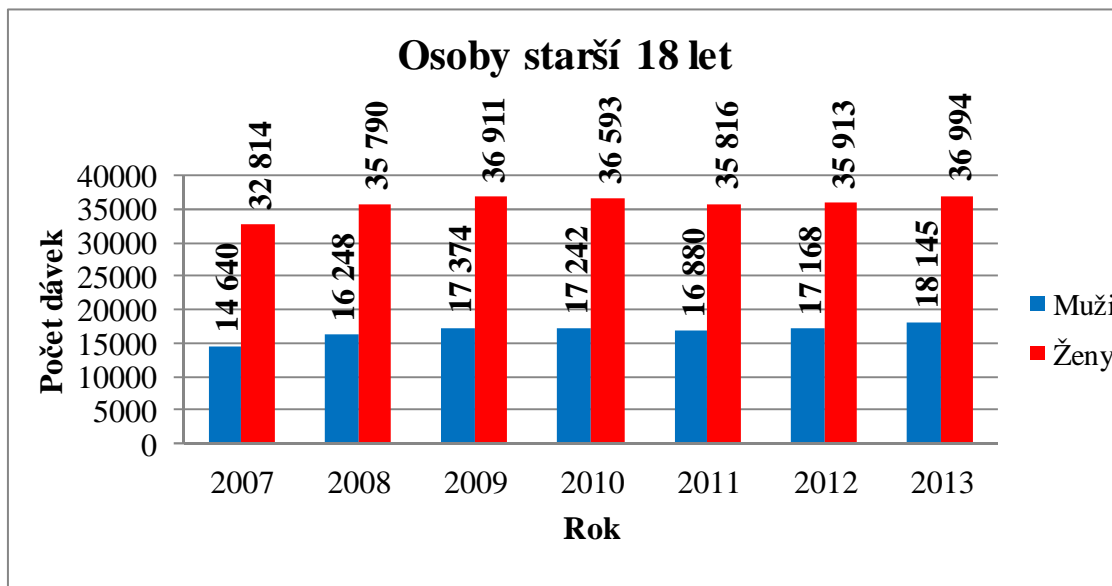
Zdroj: KoP České Budějovice, zpracování vlastní

V grafu 7 vidíme, že počet vyplacených dávek u mužů byl nejvyšší v roce 2013 počtem 4 201 a nejnižší v roce 2007 počtem 2 476. U žen byl nejvyšší počet 2 921 také v roce 2013 a nejnižší v roce 1 814 také v roce 2007.

U mužů v roce 2008 se počet dávek zvýšil o 119 oproti roku 2007. V roce 2009 došlo ke snížení počtu dávek o 7 oproti roku 2008. Od roku 2010 do roku 2013 se počty vyplacených dávek zvýšily o 1 516 dávek.

U žen v roce 2008 došlo ke zvýšení o 104 dávek oproti roku 2007. Počet dávek se opět zvýšil v roce 2009. V roce 2010 se snížil počet dávek o 1. Od roku 2011 až do roku 2013 se počty vyplacených dávek zvýšily o 1 017 dávek.

Graf 8 Porovnání počtu vyplacených dávek příspěvku na péči podle mužů a žen v letech 2007 - 2013 v Českých Budějovicích

Zdroj: KoP České Budějovice, zpracování vlastní

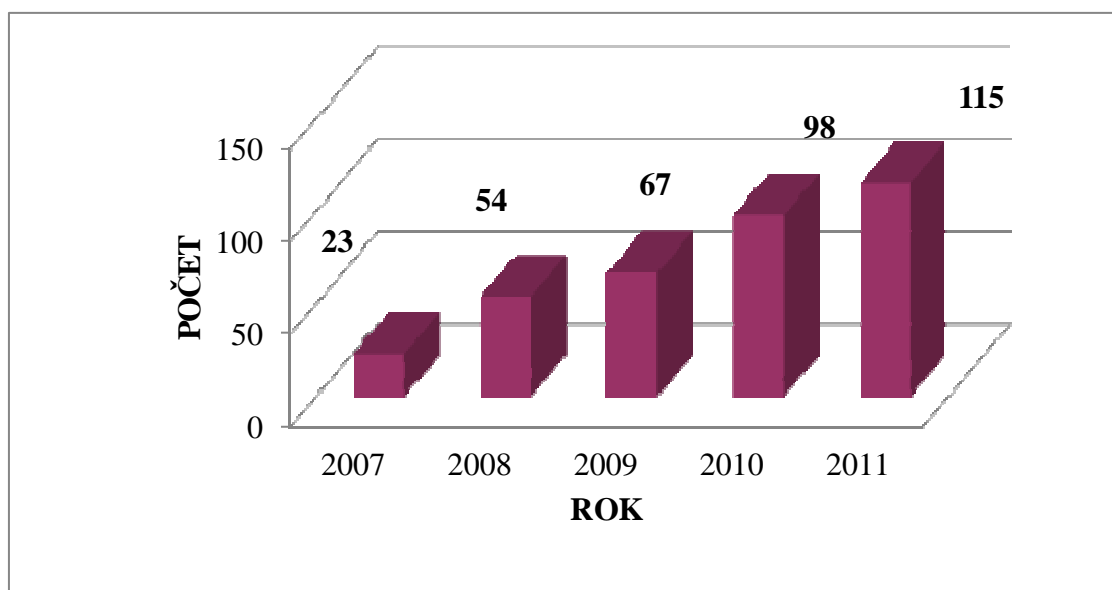
V grafu 8 vidíme, že počet vyplacených dávek u mužů byl nejvyšší v roce 2013 počtem 18 145 a nejnižší v roce 2007 počtem 14 640. Ženám byl vyplacen nejvyšší počet dávek v roce 2013 počtem 36 994 a nejméně v roce 2007 počtem 32 814.

U mužů se zvýšil počet dávek v roce 2008 o 1 608 oproti roku 2007. V roce 2009 došlo opět ke zvýšení počtu dávek. V letech 2010 - 2012 se počet dávek snižoval. V roce 2013 se navýšil počet dávek o 977 oproti roku 2012.

U žen se zvýšil počet dávek o 4 097 v letech 2008 - 2009. V letech 2010 - 2011 nastalo snížení počtu dávek. K navýšení počtu dávek došlo v letech 2012 a 2013.

4.4 Souběh rodičovského příspěvku a příspěvku na péči

Graf 9 Počet příjemců při souběhu rodičovského příspěvku a příspěvku na péči v letech 2007 - 2011 v Českých Budějovicích

Zdroj: KoP České Budějovice, zpracování vlastní

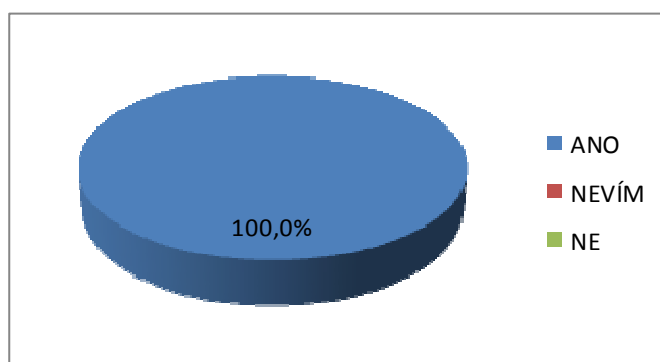
V grafu 9 vidíme počet příjemců, kteří využívali souběhu rodičovského příspěvku a příspěvku na péči v letech 2007 - 2011. Od prosince roku 2012 se tento údaj nesleduje a nebylo možné získat tyto data i za rok 2013 (viz příloha 2). V roce 2011 byl nejvyšší počet příjemců souběhu rodičovského příspěvku a příspěvku na péči a v roce 2007 byl nejmenší počet těchto příjemců. Z uvedených údajů vychází, že v roce 2011 bylo o 92 příjemců více než v roce 2007.

4.5 Vyhodnocení dotazníků

Dotazníky (viz příloha 3) byly rozdány 7 zaměstnancům, kteří se starají o příslušnou agendu na Úřadu práce České republiky - kontaktní pracoviště České Budějovice. Dotazník vyplnilo všech 7 zaměstnanců.

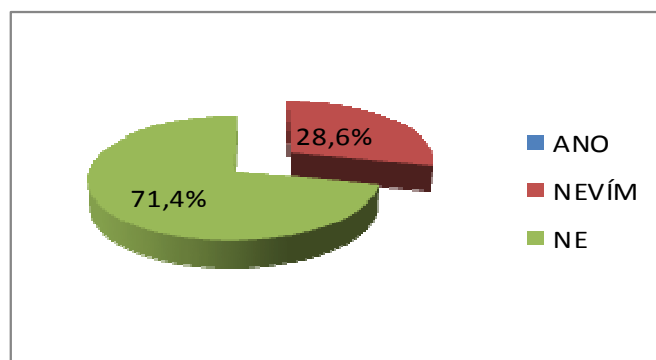
Graf 10   **Mají rodiče zájem o souběh RP a PnP?**

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu 10 vyčteme, že všichni zaměstnanci 100 % se domnívají, že rodiče mají o souběh RP a PnP zájem.

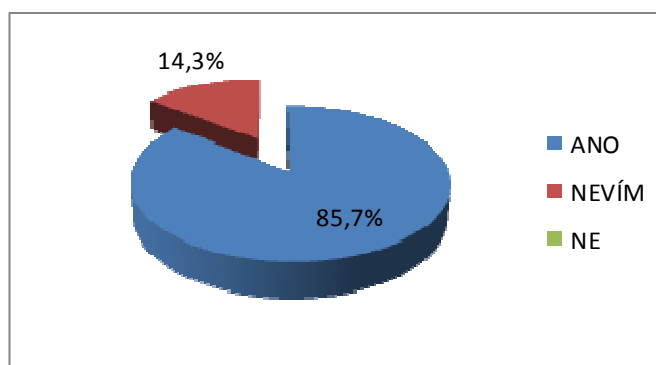
Graf 11 Využívá souběhu RP a PnP více jak polovina rodičů?

Zdroj: vlastní výzkum

Graf 11 ukazuje, že 71,4 % zaměstnanců si nemyslí, že souběhu RP a PnP využívá více jak polovina rodičů a 28,6 % z nich neví.

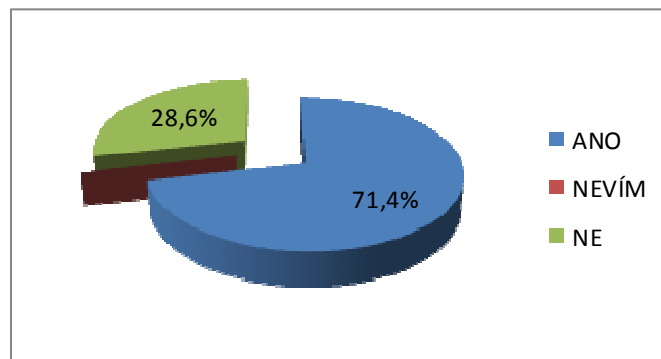
Graf 12 Mají rodiče dostatek informací o souběhu RP a PnP

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu 12 vidíme, že 85,7 % zaměstnanců si myslí, že rodiče mají o souběhu RP a PnP dostatek informací a 14,3 % z nich neví.

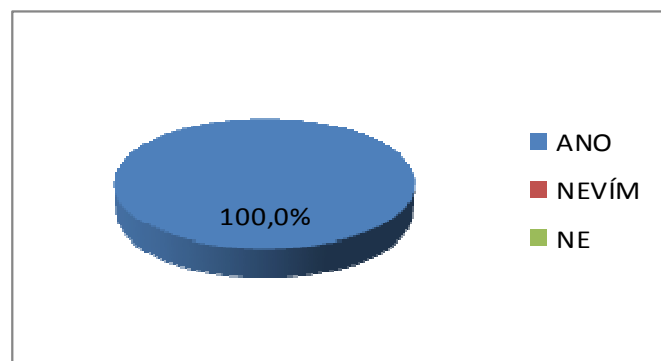
Graf 13   **Žádají rodiče o souběh RP a PnP u dětí ve věku od 1 roku do 2 let?**

Zdroj: vlastní výzkum

Graf 13 ukazuje, že 71,4 % zaměstnanců si myslí, že rodiče žádají o souběh RP a PnP u dětí od 1 roku do 2 let a 28,6 % si to nemyslí.

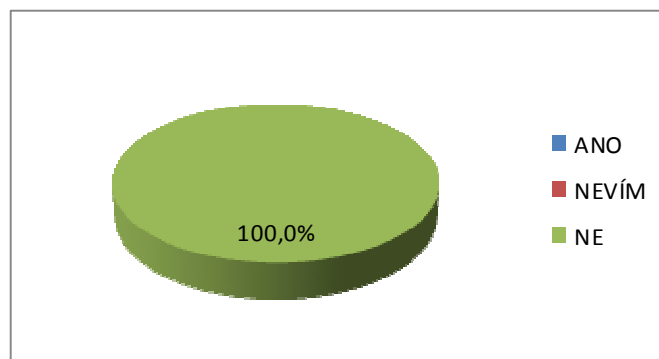
Graf 14   **Žádají rodiče o souběh RP a PnP u dětí ve věku od 3 do 4 let?**

Zdroj: vlastní výzkum

Graf 14 uvádí, že 100 % zaměstnanců si myslí, že rodiče žádají o souběh RP a PnP u dětí od 3 do 4 let.

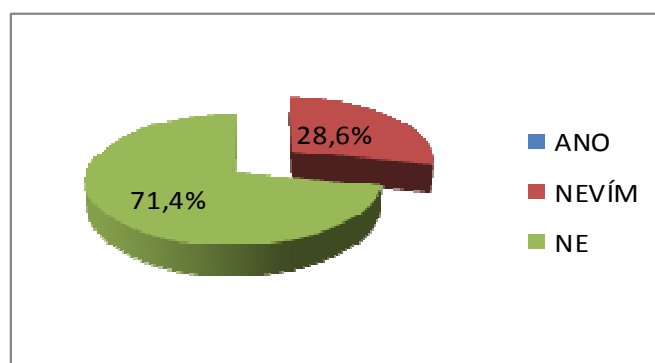
Graf 15   **Žádají rodiče o souběh RP a PnP u dětí ve věku starších 5 let**

Zdroj: vlastní výzkum

V grafu 15 vidíme, že 100 % zaměstnanců si nemyslí, že rodiče žádají o souběh RP a PnP u dětí starších 5 let. Zde mohu konstatovat, že zaměstnanci se nenechali nachytat a opravdu znají zákon.

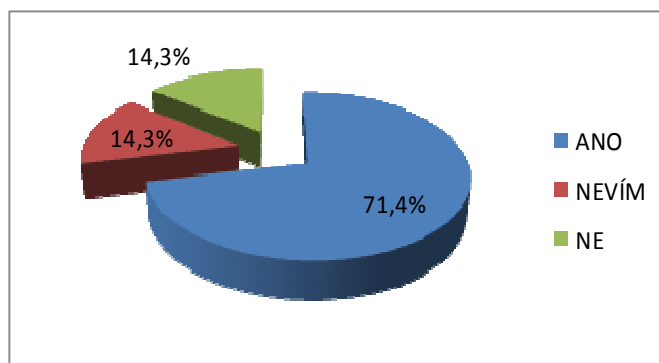
Graf 16   **V rámci změny legislativy od 1.12.2012 došlo k obnovení souběhu RP a PnP, vrátili se všichni rodiče k souběhu?**

Zdroj: vlastní výzkum

V grafu 16 (str. 52) vidíme, že 71,4 % zaměstnanců se nedomnívá, že by se všichni rodiče vrátili k souběhu RP a PnP po obnovení a 28,6 % z nich neví.

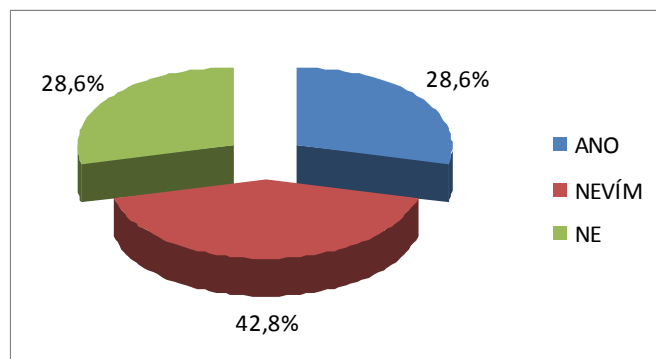
Graf 17 Ovlivnilo jejich rozhodování, zda se vrátit k souběhu RP a PnP nové hodnocení schopnosti zvládat 9 základních životních potřeb?

Zdroj: vlastní výzkum

Graf 17 ukazuje, že 71,4 % zaměstnanců uvádí, že rodiče ovlivnilo nové hodnocení schopnosti zvládat 9 základních životních potřeb, 14,3 % z nich neví a 14,3 % si to nemyslí.

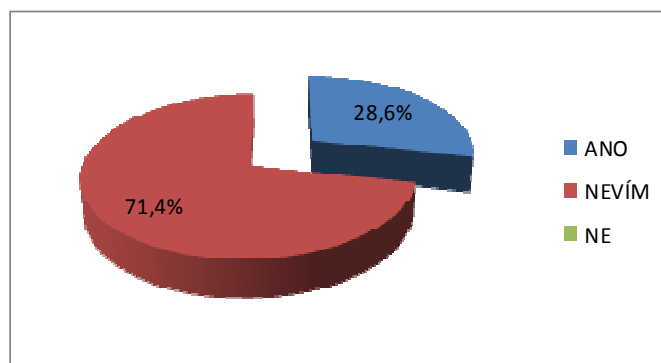
Graf 18 Neodradilo rodiče podání nové žádosti a s tím spojená administrativa či čekání ve frontách?

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu 18 vyčteme, že 28,6 % zaměstnanců si myslí, že rodiče odradilo podání nové žádosti a s tím spojená další administrativa či čekání ve frontách, 28,6 % si to nemyslí a 42,8 % z nich neví.

Graf 19 Nebyl pro rodiče výhodnější samotný RP?

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu 19 vidíme, že 28,6 % zaměstnanců se domnívá, že pro rodiče nebyl výhodnější samotný RP a 71,4 % z nich neví.

5 Diskuze

Začátek výzkumu se zaměřuje na počet vyplacených dávek rodičovského příspěvku v letech 2007 - 2013 v Českých Budějovicích. Nejvíce dávek bylo vyplaceno v roce 2009 počtem 76 763 a nejméně jich bylo vyplaceno v roce 2013 počtem 50 969. Zpracovala jsem dále meziroční vývoj v letech 2008 - 2013 v Českých Budějovicích. Nejvyšší nárůst dávek 6,69 % byl v roce 2008. Nejvýraznější pokles byl v roce 2012, který činil -31,34 %. Nejvyšší počet dávek vyplacených v roce 2008 v Českých Budějovicích mohl být tím, že podle Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (55) byla v tomto roce vysoká porodnost, která dosáhla svého vrcholu. Naproti tomu od roku 2009 do roku 2012 stále klesá počet živě narozených dětí v České republice. Tvrzení, že nejvyšší počet živě narozených dětí byl v roce 2008 dokazuje tabulka 5 (str. 40), kdy se v Českých Budějovicích narodilo 1 139 dětí z toho 576 mužů a 563 žen. Mohu potvrdit i tvrzení, že od roku 2009 klesá počet narozených dětí, neboť v Českých Budějovicích bylo zaznamenáno nejdříve malé zvýšení o 41 dětí v roce 2010, v roce 2011 došlo k poklesu o 136 dětí a v roce 2012 se zvýšil počet o 72 dětí (celkový pokles byl -24 dětí od roku 2009 do roku 2012). Dle mého názoru bude v dalších letech porodnost stále klesat, neboť mladí lidé nemají dostatek finančních prostředků, aby zajistili své rodiny. Znamená to, že pokud nebudou finančně zabezpečeni tak děti mít nebudou. Výrazně mě překvapilo, že žen se narodilo od roku 2007 do roku 2012 v Českých Budějovicích méně než mužů. Tento rozdíl činí počet 162. Nejvíce se narodilo mužů v roce 2010 počtem 612 a nejméně v roce 2011 počtem 518. Žen se nejvíce narodilo v roce 2008 počtem 563 a nejméně také v roce 2011 počtem 481 jako muži. Meziroční vývoj počtu narozených mužů v roce 2007 - 2012 měl nejvyšší nárůst 11,68 % v roce 2010 a výrazný propad -15,36 % v roce 2011. Naopak meziroční vývoj počtu narozených žen v roce 2007 - 2012 měl nejvyšší nárůst 11,43 % v roce 2012 a nejvyšší pokles -8,21 % v roce 2011. Český statistický úřad (41) uvádí, že větší počet narozených chlapců než dívek je výsledkem biologické zákonitosti. Dále uvádí, že muži se dožívají nižšího věku a v celkové populaci jich je méně než žen. Důvodem je,

že muži častěji umírají v kojeneckém věku, stávají se oběťmi dopravních nehod, trestných činů či sebevražd.

Počet vyplacených dávek příspěvku na péči v letech 2007 - 2013 v Českých Budějovicích byl nejvyšší v roce 2013 počtem 62 261 a naopak nejnižší v roce 2007 počtem 51 744. Meziroční vývoj nám ukázal, že nejvyšší nárůst byl v roce 2008 a činil 9,29 %. Důvodem, proč bylo vyplaceno nejméně dávek v roce 2007, by mohla být změna legislativy, kdy nabyl účinnosti od 1. ledna zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Tento zákon zrušil dávku příspěvek při péči o blízkou osobu a nahradil ji dávkou příspěvek na péči. Tato změna mohla přinést administrativní zdržení nebo zpřísnění hodnocení při posuzování schopnosti zvládnání péče o vlastní osobu a soběstačnost. Proto meziroční vývoj zaznamenal nejvyšší nárůst v roce 2008. Naproti tomu nejvíce dávek bylo vyplaceno v roce 2013 a příčinou může být stárnutí obyvatelstva. Dle Českého statistického úřadu (39) se prodlužuje věk dožití. Lidé budou více závislí na pomoci jiných osob a počet vyplacených dávek příspěvku na péči se v dalších letech bude navyšovat. Za roky 2007 - 2013 bylo u mužů mladších 18 let vyplaceno celkem 20 781 dávek a ženám mladším 18 let celkem 14 774 dávek. Ženám starším 18 let se vyplatilo celkem 250 831 dávek a mužům celkem 117 697 dávek. Výsledky ukázaly, že ve věku do 18 let mají převahu muži a na druhé straně ve věku nad 18 let dominují ženy. Průša (17) ve své studii také potvrzuje, že ženy starší 18 let pobírají více dávek příspěvku na péči. Mužům do 18 let bylo vyplaceno nejvíce dávek v roce 2013 počtem 4 201 a nejméně v roce 2007 počtem 2 476. Ženám do 18 let se vyplatilo nejvíce dávek v roce 2013 počtem a nejméně v roce 2007. Mužům starším 18 let se vyplatilo nejvíce dávek opět v roce 2013 počtem 18 145 a nejméně v roce 2007 počtem 14 640. U žen do 18 let bylo také nejvíce dávek vyplaceno v roce 2013 a nejméně v roce 2007.

Počet příjemců souběhu rodičovského příspěvku a příspěvku na péči byl nejvyšší v roce 2011 počtem 115 a nejnižší v roce 2007 počtem 23. Tím, že v roce 2011 využilo souběhu rodičovského příspěvku a příspěvku na péči nejvíce příjemců byla hypotéza 1 potvrzena. Důvod mohl být, že rodiče se dozvěděli o zrušení souběhu ještě před schválením zákona a chtěli využít této možnosti. Nejnižší počet v roce 2007 mohl být

opět ovlivněn přijetím nového zákona o sociálních službách, kdy rodiče si myslím neměli tolik informací o možnosti souběhu rodičovského příspěvku a příspěvku na péči. V ostatních letech docházelo k mírného nárůstu. Od roku 2013 (respektive od 1. prosince 2012) se tento údaj nesleduje, neboť není technická podpora na toto sledování (viz příloha 2). Bohužel od 1. ledna 2012 byl zrušen souběh rodičovského příspěvku a příspěvku na péči. Rodiče byli nuceni si vybrat, zdali budou pobírat pouze rodičovský příspěvek nebo příspěvek na péči. Toto zrušení mělo za následek, že rodiny s postiženými dětmi přišly o určitou částku. Ze 115 rodin v Českých Budějovicích si 10 rodin vybralo příspěvek na péči a 105 rodin zvolilo pouze rodičovský příspěvek. Nakonec vláda České republiky obnovila souběh rodičovského příspěvku a příspěvku na péči od 1. prosince 2012. Co mohlo ovlivnit rozhodování rodičů, zda se vrátí k souběhu nebo nikoliv? Bylo to nové hodnocení schopnosti zvládnání 9 životních potřeb a tím rodiče nechtěli vystavovat své děti dalšímu sociálnímu šetření. Toto tvrzení se potvrdilo 71,4 % zaměstnanců Úřadu práce České republiky - kontaktní pracoviště České Budějovice (graf 17, str. 53) v dotazníku. Rodiče také mohlo ovlivnit nové podání žádosti a s tím spojená další administrativa či čekání ve frontách. Tento úsudek vyhodnotili zaměstnanci Úřadu práce České republiky - kontaktní pracoviště České Budějovice v dotazníku tak, že 28,6 % z nich si myslelo, že nové podání žádosti mohlo ovlivnit rodiče, 28,6 % z nich si to nemyslelo a 42,9 % z nich nevědělo (graf 18, str. 54).

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 7 zaměstnanců Úřadu práce ČR - Kop České Budějovice, kteří spravují příslušnou agendu. První otázka se týkala zájmu rodičů o možný souběh RP a PnP. Všichni zaměstnanci odpověděli ano 100 %. Cílem další otázky bylo, zdali souběhu RP a PnP využívá více jak polovina rodičů. 71,4 % zaměstnanců si nemyslelo, že souběhu RP a PnP využívá více jak polovina rodičů a 28,6 % z nich nevědělo. Třetí otázkou jsem se chtěla dozvědět, jestli mají rodiče dostatek informací o této možnosti. Převažuje odpověď ano 85,7 % a možnost nevím čítala 14,3 %. Myslím si, že v dnešní době, kdy má skoro každá domácnost internet, televizi, rádio není problém si sehnat informace. Dále následovala otázka, zda žádají rodiče o souběh RP a PnP u dětí ve věku od 1 roku do 2 let. Nejvíce procent získala

odpověď ano 71,4 %, neví odpovědělo 28,6 % zaměstnanců. Další otázka se týkala opět věku u dětí, kdy odpověď zaujímala ano 100 % a tudíž rodiče žádají o souběh RP a PnP u dětí ve věku od 3 do 4 let. Následoval chyták. Otázka byla položena tak, aby jsem zjistila, zdali zaměstnanci znají zákon. Otázka zněla, žádají rodiče o souběh RP a PnP u dětí starších 5 let. Zaměstnanci zaškrtili odpověď ne 100 %. Dle zákona je souběh RP a PnP možný jen do 4 let věku dítěte. U otázek týkajících se věku dětí se hypotéza 2 potvrdila. Sedmá otázka měla za úkol zjistit, jestli změnou legislativy od 1.12.2012 se všichni rodiče vrátili k souběhu RP a PnP. Zaměstnanci uvedli odpověď ne 71,4 % a 28,6 % nevědělo. Otázka osmá a devátá měli zjistit příčiny, jaké ovlivnily rodiče, kteří se rozhodovali, zda se vrátí k souběhu či nikoliv. Odpovědi týkající se osmé otázky jsou následující 71,4 % zaměstnanců si myslelo, že rodiče ovlivnilo nové hodnocení schopnosti zvládat 9 základních životních potřeb, 14,3 % si to nemyslelo a 14,3 % z nich nevědělo. Na devátou otázku bylo odpovězeno takto 28,6 % zaměstnanců si myslelo, že rodiče odradilo nové podání žádosti a s tím spojená další administrativa či čekání ve frontách, 28,6 % si to nemyslelo a 42,8% z nich nevědělo. Poslední otázka zněla: Nebyl pro rodiče výhodnější samotný rodičovský příspěvek? Zaškrtnuta byla odpověď neví 71,4 % zaměstnanců a odpověď ano 28,6 % zaměstnanců. Domnívám se, že rodičovský příspěvek mohl být výhodnější pro ty rodiče, kteří měli vysoký denní vyměřovací základ a nejdříve vyčerpali co nejrychleji nejvyšší částku rodičovského příspěvku a po vyčerpání přešli na příspěvek na péči.

6 Závěr

Cílem bakalářské práce byla analýza legislativních změn u rodičovského příspěvku a příspěvku na péči, souběhu výplat obou příspěvků a jejich vzájemná kolize a determinace od roku 2007 do roku 2013.

K naplnění cíle jsem použila právní předpisy, odbornou literaturu, odborné internetové stránky, statistiky, dotazníky.

Hypotéza 1: „V roce 2011 využilo souběhu příspěvku na péči a rodičovského příspěvku nejvíce klientů“ se potvrdila. V roce 2011 využilo souběhu rodičovského příspěvku a příspěvku na péči nejvíce klientů, celkem 115 příjemců.

Hypotéza 2: „Příjemci příspěvku na péči využívají z více jak 90 % možnost pobírání rodičovského příspěvku u dětí mladších 4 let“ se potvrdila. Tuto hypotézu potvrdili zaměstnanci Úřadu práce ČR - KoP České Budějovice v dotazníku.

Výsledky práce a jejich hypotéz mohou být využity Úřadem práce ČR jako podkladový materiál pro sociální práci s klientem, případně jako návrhový podklad pro legislativní změny.

Jsem velice zvědavá, jaké budou další legislativní změny v následujících letech u rodičovského příspěvku a příspěvku na péči. Třeba bude nová vláda ČR štedřejší než předchozí.

7 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

1. BĚLINA, M., et al. *České právo sociálního zabezpečení*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 1989. 200 s. ISBN 60-102-89.
2. BŘESKÁ, N., E. BURDOVÁ a L. VRÁNOVÁ. *Státní sociální podpora: s komentářem a příklady k 1.5.2007*. 11. aktualiz. a dopln. vyd. Olomouc: ANAG, 2007. 205 s. ISBN 978-80-7263-402-6.
3. BŘESKÁ, N., E. BURDOVÁ a L. VRÁNOVÁ. *Státní sociální podpora: s komentářem a příklady*. 12. aktualiz. a dopln. vyd. Olomouc: ANAG, 2008. 223 s. ISBN 978-80-7263-467-5.
4. BŘESKÁ, N., E. BURDOVÁ a L. VRÁNOVÁ. *Státní sociální podpora: s komentářem a příklady k 1.6.2010*. 13. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2010. 239 s. ISBN 978-80-7263-609-9.
5. BŘESKÁ, N., et al. *Státní sociální podpora: s komentářem a příklady*. 14. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 223 s. ISBN 978-80-7263-739-3.
6. DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 3 vyd. Praha: Karolinum, 2002. 374 s. ISBN 80-246-0139-7.
7. DUKOVÁ, I., M. DUKA a I. KOHOUTOVÁ. *Sociální politika: Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada Publishing, 2013. 200 s. ISBN 978-80-247-3880-2.
8. HANUŠ, Petr a Ilona KOLÁŘOVÁ. *Sociální služby v novém*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. 32 s. ISBN 978-80-86991-30-6.
9. CHVÁTALOVÁ, I., et al. *Právo sociálního zabezpečení v České republice a Evropské unii*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-374-2.
10. KAHOUN, V., et al. *Sociální zabezpečení: Vybrané kapitoly*. 2. aktualiz. vyd. Praha: TRITON, 2013. 466 s. ISBN 978-80-7387-733-0.
11. KEPKOVÁ, M. *Sešity pro sociální politiku: státní sociální podpora*. 1. vyd. Praha: SOCIOKLUB, 1997. 239 s. ISBN 80-902260-5-1.

12. KRÁLOVÁ, J. a Eva RÁŽOVÁ. *Sociální služby a příspěvek na péči*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2007. 350 s. ISBN 978-80-7263-405-7.
13. KRÁLOVÁ, J. a Eva RÁŽOVÁ. *Sociální služby a příspěvek na péči*. 4. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 463 s. ISBN 978-80-72-63-748-5.
14. KREBS, V., et al. *Sociální politika*. 4. přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2007. 503 s. ISBN 978-80-7357-276-1.
15. MICHALÍK, J. *Smluvní vztahy v sociálních službách*. 1. vyd. Praha: Výzkumné centrum integrace zdravotně postižených, 2008. 223 s. ISBN 80-903658-1-7.
16. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Průručka pro osoby se zdravotním postižením v roce 2014*. Praha: MPSV ČR, 2013. 31 s. ISBN 978-80-7421-061-7.
17. PRŮŠA, L. a Věra JEŘÁBKOVÁ. *Příspěvek na péči*. 1. vyd. Praha: VÚPSV, 2013. 155 s. ISBN 978-80-7416-145-2.
18. VESELÝ, J., et al. *Právo sociálního zabezpečení*. Praha: Linde, 2013. 311 s. ISBN 978-80-7201-915-1.

Odborné články

19. HANZL, V. Nejdůležitější změny zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. *Rezidenční péče*. 2009, roč. 5, č. 3, s. 2-3. ISSN 1801-8718.
20. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Státní sociální podpora. *Práce & sociální politika*. 2007, roč. 4, č. 12, s. 2. ISSN 0049-0962.
21. PŘIB, J. Změny v sociálních dávkách od 1.1.2008. *Právo a rodina*. 2008, č. 1, s. 1-4. ISSN 1212-866X.
22. TOMEŠ, I. Úvahy nad současnou reformou podpory rodin. *Fórum sociální politiky*. 2008, roč. 2, č. 4, s. 21-24. ISSN 1802-5854.

Legislativa

23. ČESKO. Nařízení vlády č. 154 ze dne 5. května 1993 o zvýšení některých sociálních dávek. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 40, s. 778.

24. ČESKO. Nařízení vlády č. 336 ze dne 6. listopadu 1993, kterým se zvyšují částky životního minima a některé sociální dávky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 85, s. 1830.
25. ČESKO. Vyhláška č. 391 ze dne 30. listopadu 2011, kterou se mění vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 136, s. 5033-5036.
26. ČESKO. Zákon č. 107 ze dne 8. října 1971 o mateřském příspěvku. In: *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1971, částka 29, s. 555-558.
27. ČESKO. Zákon č. 108 ze dne 14. března 2006 o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 37, s. 1257-1289. ISSN 1211-1244.
28. ČESKO. Zákon č. 117 ze dne 4. března 1992, kterým se mění a doplňuje zákon č. 389/1990 Sb., o rodičovském příspěvku. In: *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní republiky*. 1992, částka 29, s. 699.
29. ČESKO. Zákon č. 117 ze dne 26. května 1995 o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1995, částka 31, s. 1634-1653.
30. ČESKO. Zákon č. 206 ze 17. června 2009, kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 61, s. 2902-2910. ISSN 1211-1244.
31. ČESKO. Zákon č. 213 ze dne 25. dubna 2002, kterým se mění zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. částka 83, s. 4884-4886.
32. ČESKO. Zákon č. 331 ze dne 19. září 2012, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 122, s. 4194. ISSN 1211-1244.
33. ČESKO. Zákon č. 347 ze dne 12. listopadu 2010, kterým se mění některé zákony v souvislosti s úspornými opatřeními v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, částka 127, s. 4752-4767.

34. ČESKO. Zákon č. 366 ze dne 6. listopadu 2011, kterým se mění zákony č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 128, s. 4606-4636.
35. ČESKO. Zákon č. 382 ze dne 18. října 1990 o rodičovském příspěvku. In: *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní republiky*. 1990, částka 65, s. 1394-1397.
36. ČESKO. Zákon č. 414 ze dne 31. října 2008, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 135, s. 6899-6902.
37. ČESKO. Zákon č. 585 ze dne 12. prosince 2006, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 187, s. 7869-7870.

Internetové zdroje

38. ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. Archiv letáky. *Změny v organizaci a působnosti LPS ČSSZ: od 1. července 2009*. CSSZ. cz, 2009 [cit. 2014-06-13]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/informacni-materialy/letaky/archiv-letaky.htm>.
39. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Tiskové zprávy. *Kulatý stůl: Stárnutí obyvatel České republiky*. CZSO.cz, 2012 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/kulaty_stul:_starnuti_obyvatel_ceske_republiky
40. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Veřejná databáze. *Vývoj částek životního minima*. CZSO.cz, 2008 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa>
41. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistiky. *Ženy a muži v krajích ČR - Demografie*. CZSO.cz, 2013 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/analyza:_zeny_a_muzi_v_krajich_cr_demografie

42. Čerpání rodičovského příspěvku od 1. ledna 2011. In: *MPSV*. [online]. 2010 [cit. 2014-07-14]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/10046>.
43. Demografická ročenka měst (2003-2012). In: *ČSÚ*. [online]. 2013 [2014-07-14]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/4018-13>.
44. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Sociální reforma - změny 2012. *Jednotné výplatní místo* [online]. MPSV.cz, 2011 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: <http://socialnireforma.mpsv.cz/cs/2>.
45. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Tiskové zprávy. *Poslanci schválili sociální kompenzace k zákonu o DPH* [online]. MPSV.cz, 2004 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/374>.
46. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Sociální reforma - změny 2012. *Rodičovský příspěvek*. [online]. MPSV.cz, 2011 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: <http://socialnireforma.mpsv.cz/cs/4>.
47. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Sociální reforma - změny 2012. *Příspěvek na péči*. [online]. MPSV.cz, 2011 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: <http://socialnireforma.mpsv.cz/cs/23>.
48. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Sociální reforma - změny 2012. *Karta sociálních systémů*. [online]. MPSV.cz, 2011 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: <http://socialnireforma.mpsv.cz/cs/3>.
49. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Letáky. *Státní sociální podpora: od 1. ledna 2009*. [online]. MPSV.cz, 2009 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/6801>.
50. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Letáky. *Sociální služby a příspěvek na péči: od 1. ledna 2008*. MPSV.cz, 2008 [cit. 2014-06-13]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/6798>.
51. Nejčastější otázky a odpovědi k ukončení sKarty. In: *MPSV*. [online]. 2013 [cit. 2014-07-14]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/16561>.
52. Podpora rodin s dětmi je prioritou. In: *MPSV*. [online]. 2007 [cit. 2014-07-14]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/4853>.

53. Příspěvek na péči - PnP. In: *MPSV*. [online]. 2011 [cit. 2014-06-15]. Dostupné z: <http://socialniporadce.mpsv.cz/cs/148>.
54. Příspěvek na péči nahrazuje dosavadní dávky. In: *Sociální revue*. [online]. 2006 [cit. 2014-06-15]. Dostupné z: <http://socialnirevue.cz/item/prispevek-na-peci-nahrazuje-dosavadni-davky>.
55. ÚSTAV ZDRAVOTNÍCH INFORMACÍ A STATISKY ČR. Aktuální informace. *Demografická situace v České republice v roce 2007 - 2012*. UZIS.cz, 2014 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <http://www.uzis.cz/rychle-informace/aktualni-informace>.
56. V systému sociálních služeb nastanou pozitivní změny. In: *MPSV*. [online]. 2009 [cit. 2014-06-15]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/7462>.

8 Přílohy

Příloha 1: Vymezení schopnosti zvládat základní životní potřeby

Příloha 2: Statistika

Příloha 3: Dotazník

Příloha 1 Vymezení schopností zvládat základní životní potřeby

a) Mobilita:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, používat dopravní prostředky včetně bezbariérových.

b) Orientace:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem a osobou, orientovat se v obvyklém prostředí a situacích a přiměřeně v nich reagovat.

c) Komunikace:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna dorozumět se a porozumět, a to mluvenou srozumitelnou řečí a psanou zprávou, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.

d) Stravování:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim.

e) Oblékání a obouvání:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.

f) Tělesná hygiena:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, mít si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.

g) Výkon fyziologické potřeby:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna včas použít WC, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.

h) Péče o zdraví:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovená léčebná a ošetrovatelská opatření a používat k tomu potřebné léky, pomůcky.

i) Osobní aktivity:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vstupovat do vztahů s jinými osobami, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako např. vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.

j) Péče o domácnost:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, obsluhovat topení a udržovat pořádek.

Příloha 2 Statistika

STATISTIKA

rok	Souběh počtu Rodp. a PnP
2007	23
2008	54
2009	67
2010	98
2011	115

Od roku 2013, respektive od prosince roku 2012 se tento údaj nesleduje, není technická podpora na tato sledování.

Nicméně v roce 2011, těsně před zrušením možného souběhu právní úpravou od ledna 2012 byl počet rodičů využívající souběhu nejvyšší.

Data jsou za okres České Budějovice - tehdejší Úřad práce v Českých Budějovicích.

Statistiku jsem si vedla pro účely výkonu agendy SSP a spolupráce s Magistrátem města České Budějovice, sociálním odborem - vedeno manuálně.

Mgr. Yvona Pražáková
vedoucí odd. NSD KrP

Příloha 3 DOTAZNÍK – KoP České Budějovice

1. Mají rodiče zájem o souběh rodičovského příspěvku a příspěvku na péči?

- ANO
- NEVIM
- NE

2. Využívá souběhu rodičovského příspěvku a příspěvku na péči více jak polovina rodičů?

- ANO
- NEVIM
- NE

3. Mají rodiče o této možnosti dostatek informací?

- ANO
- NEVIM
- NE

4. Žádají o souběh rodičovského příspěvku a příspěvku na péči u dětí ve věku od 1 roku do 2 let?

- ANO
- NEVIM
- NE

5. Žádají o souběh rodičovského příspěvku a příspěvku na péči u dětí ve věku od 3 do 4 let?

- ANO
- NEVIM
- NE

- 6. Žádají o souběh rodičovského příspěvku a příspěvku na péči u dětí ve věku starších 5 let?**
- ANO
  - NEVIM
  - NE
- 7. V rámci změny legislativy od 1.12.2012 došlo k obnovení souběhu rodičovského příspěvku a příspěvku na péči, vrátili se všichni rodiče k této variantě?**
- ANO
  - NEVIM
  - NE
- 8. Ovlivnilo jejich rozhodování, zda se vrátit k souběhu či nikoliv nové hodnocení schopnosti zvládat 9 základních životních potřeb?**
- ANO
  - NEVIM
  - NE
- 9. Neodradilo rodiče nové podání žádosti a s tím spojená další administrativa či čekání ve frontách na vyřízení?**
- ANO
  - NEVIM
  - NE
- 10. Nebyl pro rodiče výhodnější samotný rodičovský příspěvek?**
- ANO
  - NEVIM
  - NE